

OBSOLETE EQUIPMENT CASE STUDY SUMMARY

CASE STUDY STRAGGLING			
Artist:	Christiaan Bastiaans	Title:	Stragglings
Year:	1995/2009	Medium:	Video installation
Collection: (KMM)	Kröller-Müller Museum	Researcher:	Evelyne Snijders
SHORT DESCRIPTION The installation consists of five large, handmade synthetic coats (270cm x 330cm) on coat hangers of PVC tubing and one entirely transparent synthetic coverall (160cm x 85cm), hanging successively between two black, metal frames. The two metal frames are connected by black, metal wires and make the construction look like a huge 'see-through' container. The pockets of the transparent coverall are filled with items that are related to the journey the artist made to the jungle of Irian Jaya to track down his father's past. These are items like: medication, a compass, a water bottle and pieces of wood. During this journey the artist also shot some footage (video and 8mm film) that he used for the video elements of the installation. The video material is shown on three small pocket TV's. Two pocket TV's are hung like amulets around the 'neck' of two of the big coats and one small TV is placed in a breast pocket of the transparent coverall. The sound of heavy breathing that accompanies the installation is heard through mini audio speakers hanging between the large coats. The tiny video images are conspicuous among the large, abstract garments of transparent and semi-transparent synthetic material: they are the only elements with colour and radiate light. Because they are relatively small in relation to the total installation, the public is drawn to them out of curiosity. Only then is it possible to hear the audio clearly. Remark: This description describes the installation in its current setting (2009). Earlier installments of the artwork did not contain the metal construction. Also, a fourth video element was present in previous settings in the form of a video projection.			
1. Why was this work chosen as a Case Study? This work was chosen because it contains equipment that is becoming obsolete. The media elements used in this installation are an essential part of the artwork and are, as a time reference, intertwined with other (dated) elements of the work like the medication for example. Therefore it is important to preserve the original appearance of the equipment used in this installation.			
2. Technical description and preservation problems? The work contains 3 Casio EV-500 pocket TV's and 11 Monacor SP-45/8 audio speakers. The Casio pocket TV's are connected to 3 external video players. The Monacor audio speakers are connected to an external audio player. Originally these were VHS video players and an audio cassette player respectively, but currently DVD-players and a CD-player are used as a source for the audiovisual elements of the installation. The audio visual material had been transferred, digitalized and stored on digital Betacam and server. Therefore the video and audio material has already been conserved. In earlier versions of <i>Stragglings</i>, a video projection was used to show a fourth video element. In its current form (2009), the artist made a clear decision not to use the video projection anymore as part of the installation and added a black metal construction as a 'frame' for the entire installation. In an artist interview Bastiaans stated that it is allowable to use the extra video material in the installation, but only if it is shown on the same Casio pocket TV as used for the other video elements. There were no technical problems with the equipment of <i>Stragglings</i> during its last installation. Nevertheless, the lifespan of the original equipment is questionable and a solution must be thought of to prevent future problems. An artist interview was held at the KMM to ask the artist, amongst other things, about his ideas and thoughts concerning future conservation issues regarding the equipment.			

3. Weighting options and Preservation strategies

During the artist interview, Bastiaans expressed his wish to preserve the 'dated look and feel' of the audiovisual equipment used in the installation. This is important, in his opinion, that the audiovisual equipment does not form an anachronism with the other elements of the installation. These elements are related to a personal journey he made to the jungle of Irian Jaya in 1994 where he 'researched' his father's past. Also, the fact that these obsolete pocket TV's have antennas are a significant aspect, because it emphasizes the importance of communication for the artist. Bastiaans explained that communication between him and his guides was crucial during his journey through the jungle. Also, the appearance of the audio speakers is essential; the metallic component in the centre of the speaker refer to 'eyes' and 'surveillance' according to the artist. This is also something he wants to preserve.

Christiaan Bastiaans is not against replacing the equipment if it is beyond repair. This could either be replacement of the equipment by exactly the same brand and model pocket TV, or an equivalent model that has about the same size, thickness and antenna. He stressed the fact that if the exact same model is no longer available, all of the pocket TV's should be exchanged to preserve the coherency. The same applies to the audio speakers.

Emulation or simulation of the equipment, where obsolete techniques are partially replaced by modern equipment, could be an option, but only if the artist is to be involved in the emulation process and approves of the result. Complete exchange of the obsolete equipment with modern equipment is not an option.

4. What were the most interesting things which emerged from this case study (equipment wise)

This case study is a clear example of how the choice of equipment is closely related to the (personal) story or theme of an artwork. It shows the importance of research and artist interviews that provide the information needed to make solid choices to preserve a complex installation with obsolete equipment. In this case, the equipment is not used only to visualise the video material, but also as an artist's material like the specific paint of a painter, to enhance the story that the artist wants to present to the public.

Onderzoeksproject **Obsolete Equipment**

Stragglings (1995/2009)

Christiaan Bastiaans

Afbeelding: *Stragglings* (1995/2009) tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (Kröller-Müller Museum, 30-10-2009 / 21-02-2010). Foto: Marjon Gemmeke.

INDEX

Voorwoord	3
1. Identificatie	4
2. Beschrijving	4
2.1. Korte biografie van de kunstenaar	4
2.2. Korte beschrijving van het werk	5
2.3. Betekenis van het werk	5
3. Documentatie/registratie	6
3.1. Literatuur (kunstenaar/het kunstwerk)	6
3.2. Kunstenaarsinterviews	6
3.3. Afbeeldingen van het kunstwerk	7
3.4. Videoregistraties van het kunstwerk	8
3.5 Tentoonstellingsgeschiedenis van het kunstwerk	8
4. Vervaardiging	8
4.1. Beeldmateriaal	8
4.2. Apparatuur	9
4.3. Constructie	9
5. Techniek	16
5.1. Drager beeldmateriaal	16
5.2. Apparatuur	17
6. Installatie-instructies	19
6.1. Originele installatie-instructies	19
6.2. Huidige installatie-instructies	23

7. Conservering/restauratie	26
7.1. Conserverings- restauratiegeschiedenis	26
7.1.1. Drager beeldmateriaal	26
7.1.2. Apparatuur	26
7.1.3. Constructie (behuizing monitoren)	26
7.2. Conserveringsmaatregelen en restauratie	26

Bijlagen

Bijlage 1: Afbeeldingen <i>Stragglings</i> (1995), Christiaan Bastiaans	30
Bijlage 2: Video stills <i>Stragglings</i> (1995), Christiaan Bastiaans	42
Bijlage 3: Overzicht 'Outer Skins', onderdeel <i>Stragglings</i> (1995), Christiaan Bastiaans	52
Bijlage 4: Mediadragers <i>Stragglings</i> (1995/2009), Christiaan Bastiaans	54
Bijlage 5: Omschrijving installatie C. Bastiaans (Marcel van der Sande), 1997	59
Bijlage 6: Tekening plattegrond <i>Stragglings</i> (Marcel van de Sande), 2006	64
Bijlage 7: Werktekening zwarte, metalen constructie <i>Stragglings</i> (Steven van Beek), 2010	65
Bijlage 8: Standplaats onderdelen <i>Stragglings</i> (1995/2009), Christiaan Bastiaans	66

VOORWOORD

Het beheren van audiovisuele kunstwerken vraagt een (pro-)actief conserveringsbeleid. Zowel analoge als digitale formaten zijn sterk onderhevig aan verval, waardoor omzetten naar nieuwe formaten nodig is. De houdbaarheid van audiovisuele kunstwerken wordt niet alleen bedreigd door de chemische samenstelling van de informatiedrager maar eveneens door de snelle technologische ontwikkeling die een steeds kortere levenscyclus van de afspelerapparatuur met zich meebrengt, evenals de weergaveapparatuur: deze onderdelen worden 'obsolete'. Het project 'Obsolete equipment' zal de eerste fase op videogebaseerd werk gericht zijn (01/07/2009 - 30/06/2010) en in de tweede fase op computergebaseerde werken (01/07/2010 - 30/06/2011). Het Kröller-Müller Museum doet mee aan het onderzoeksproject en zal hiervoor twee case studies onderzoeken. Dit rapport is de verslaglegging van het onderzoek van gerelateerd aan de eerste fase van het 'Obsolete equipment' project.

Voor de eerste fase is hiertoe een videogebaseerd werk geselecteerd van Christiaan Bastiaans: *Stragglings*, 1995. Deze installatie bestaat uit vijf meer dan levensgrote zelfgemaakte kunststof jassen en een volledig transparante overall, 10 kleine audio speakers en drie kleine video zakmonitoren. Destijds, halverwege de jaren '90 van de vorige eeuw, was de gebruikte apparatuur het neusje van de zalm op videogebied. Omdat het voor de installatie beeldbepalend is en tegelijkertijd verweven met een tijdsbeeld waarin het werk is gemaakt, namelijk ver vóór de i-Pod, wordt er belang aan gehecht om de mogelijkheden te onderzoeken om deze apparatuur in zijn oorspronkelijke vorm in de installatie in functie te behouden. Hoe dienen we met deze intrinsieke obsolete apparatuur in dit kunstwerk omgaan? De technische mogelijkheden voor good practice en een goede conserveringsstrategie vormen een belangrijk onderdeel van dit onderzoek, evenals een kunstenaarsinterview.

De tweede case study, voor de tweede fase van het onderzoeksproject zal het Kröller-Müller Museum in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam de conserveringsproblematiek van een computer gebaseerd werk onderzoeken van Jenny Holzer: *Selections from the Survival Series*, 1983. Dit is een elektronische lichtkrant met rode leds waarop continu een drie minuten lange tekst voorbijkomt. Inmiddels is dit werk al bijna 30 jaar oud en vertoont het werk kuren. Ook hier zal onderzoek gedaan worden naar zowel het maakproces en de programmatuur van het apparaat als de technologische mogelijkheden om het werk te behouden voor de toekomst.

'Obsolete equipment' is een onderzoeksproject van het Platform voor de Archivering en Conservering van Audiovisuele Kunsten (PACKED) in samenwerking met Nederlands Instituut voor Mediakunst (NIMk). Nederlandse partners in het project zijn het Kröller-Müller Museum (KMM), Stedelijk Museum Amsterdam (SMA), Van Abbemuseum en Instituut Collectie Nederland (ICN) via het NIMk, en de Vlaamse partners zijn het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (MuHKA) en het Gentse Stedelijk Museum voor Actuele Kunst (S.M.A.K) via PACKED.¹

¹ Tekst: drs. Sanneke Stigter (hoofd beeldenrestauratie KMM)

Beschrijver: Evelyne Snijders

Functie beschrijver: restaurator hedendaagse kunst

Datum beschrijving: 10-05-2010

1. Identificatie

instellingsnaam:	Kröller-Müller museum
inventarisnummer:	KM 124.658-1/12 ²
kunstenaar:	Christiaan Bastiaans
titel (origineel):	<i>Stragglings</i>
subtitel:	n.v.t. ³
aantal versies:	twee ⁴
datering (eerste versie):	1995
object trefwoord:	multi media installatie
verworven van:	Christiaan Bastiaans
datum verwerving:	1997 ⁵
herkomst:	Christiaan Bastiaans
aankoopbedrag:	Hfl. 59.735,63 (incl. BTW) ⁶
verzekeringswaarde:	-
compleet:	ja
certificaat:	nee
inscripties:	nee
labels:	nee
standplaats:	zie 'Bijlage 8 Standplaats onderdelen <i>Stragglings</i> (1995/2009), Christiaan Bastiaans'

2. Beschrijving

2.1. Korte biografie van de kunstenaar

Christiaan Bastiaans (geb. 1951, Amsterdam) studeerde aan de Gerrit Rietveld Academie van 1971 tot 1976. Daarna studeerde hij aan de Kyoto University of Art (1976-1978) en het Pratt Graphic Centre (1982) in New York. Bastiaans begon met het werken met video midden jaren zeventig en creëerde sindsdien installatiekunstwerken waarin hij verschillende disciplines als video, sculptuur, literatuur en fotografie combineert. Een belangrijk thema in het leven en werk van Bastiaans is reizen, net als de grote fascinatie voor Aziatische culturen en filosofieën, met name de Japanse. Binnen deze context speelt zijn Indonesische achtergrond een belangrijke rol. Verder zijn de relatie tussen mens en natuur, de relatie tussen de kunstenaar en publiek, en hoe een begrip als "elders" bijdraagt aan het definiëren van de Westerse Identiteit terugkerende thema's in zijn werk.⁷ Bastiaans karakteriseert zijn thematiek als een onderzoek naar 'la condition humaine'. Om de essentie van het menselijk bestaan te doorgronden zoekt hij situaties op waarin het gaat om leven en dood, schoonheid

² oud inventarisnummer: 3039-97. Bron: inventariskaart (archief KMM).

³ Het werk *Stragglings* is ontstaan uit het werk *Day 7* (1994).

⁴ Tijdens de laatste tentoonstelling van het werk *Stragglings* (*Club Mama Gemütlich*, KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is er een metalen constructie aan de installatie toegevoegd. Vandaar de toevoeging '2009' aan de datering van het kunstwerk.

⁵ Bron: inventariskaart (archief KMM).

⁶ € 27106,84, budget van de Mondriaanstichting. Notitie uit 2009 op oude inventariskaart: "Opm: geen (aankoop)informatie in archief w.o.", ondertekend door "M.S." (Marcel van der Sande, medewerker behoud en beheer KMM). Opm.: Totale kosten van de apparatuur: Hfl. 24.735,63 en aankoopprijs van de installatie Hfl. 35.000,- exclusief apparatuur (bron: archief KMM).

⁷ Bron: http://catalogue.montevideo.nl/artist_biography.php?id=378 (geraadpleegd 15 mei 2010).

en verschikking en reist hij naar plekken waar de mens is aangewezen op de meest basale overlevingsstrategieën.⁸ Zijn onderzoek richt zich op de ontwikkeling van een persoonlijke identiteit in de context van frictie tussen traditionele culturen en economische en culturele globalisering.⁹

2.2. Korte beschrijving van het werk

De installatie bestaat uit vijf meer dan levensgrote zelfgemaakte kunststof jassen ('Outer Skins', ca. 270 cm hoog x 330 cm breed)¹⁰ die aan een soort kleeërhangar van PVC (polyvinylchloride) buis hangen; een volledig transparante overall ('Casing', ca. 160cm hoog x 85cm breed) met gevulde zakken, ondermeer met medicatie; 10 kleine audio speakers¹¹ en drie kleine zaktelevisies. De grote kunststof jassen en de transparante overall hangen achter elkaar tussen twee grote horizontale, metalen frames (als een soort 'hangende open box'). De metalen frames zijn beide zwartgeverfd en opgebouwd uit zes losse delen. De twee frames zijn aan elkaar verbonden met zwarte metalen draden (het onderste frame hangt aan het bovenste frame).¹²

Twee van de drie kleine zaktelevisies hangen aan de twee buitenste, grote kunststof jassen (met de beeldschermen naar buiten gericht). Ze zijn zo opgehangen dat deze doen denken aan amuletten of een soort sieraad. De derde zaktelevisie is in de rechterborstzak van de transparante overall gestoken. De audio speakers zijn her en der verspreid tussen de kunststof jassen en de transparante overall opgehangen. Tussen de grote abstracte kledingstukken van transparante en semitransparante kunststof vallen de kleine videoweergaven op: het zijn de enige elementen met kleur en ze geven licht. Omdat ze ten opzichte van de hele installatie relatief klein zijn, wordt de bezoeker er naartoe getrokken uit nieuwsgierigheid. Dan kan ook het geluid pas goed worden waargenomen.¹³

Opmerking: deze beschrijving is van toepassing op de laatste opstelling van *Stragglings* tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010).

2.3. Betekenis van het werk

De installatie *Stragglings* is voortgekomen uit een reis die Bastiaans heeft gemaakt door het oerwoud van Irian Jaya, Indonesië. Bastiaans ging op ontdekkingsreis naar het verleden van zijn vader. In 1944 heeft deze als geheim agent een missie moeten volbrengen in het toenmalige Nieuw Guinea. Bastiaans vader en nog zes anderen waren met een onderzeeboot afgezet aan de kust van de door Japanners bezette voormalige Nederlandse kolonie. Tijdens deze missie moesten zij drieëneenhalve maand lang in het oerwoud de activiteiten van de vijand bestuderen. Bastiaans wilde deze missie herleven en gaat zoek naar de sporen van zijn (voor)ouders op een plek waar echter geen sporen meer te traceren zijn. In het overweldigende chaos van het oerwoud, zijn voor hem de enige oriëntatiepunten

⁸ Bron: <http://www.depont.nl/nl/pers/persberichten/bericht/pers/christiaan-bastiaans/> (geraadpleegd 15 mei).

⁹ Bron: http://catalogue.montevideo.nl/artist_biography.php?id=378 (geraadpleegd 15 mei 2010).

¹⁰ In de archiefstukken worden de grote kunststofjassen 'Casings' genoemd, in het kunstenaarsinterview van 11-02-2010 in het KMM worden deze door Bastiaans beschreven als 'Outer Skins'.

¹¹ Aantal audio speakers wisselt per opstelling. Bij aankoop zijn 11 audio speakers aangekocht: tien losse speakers voor het audio-element van de installatie en één speaker bij één van de zaktelevisies (gebruikt bij de transparante overall). Bron: archief KMM.

¹² Voor exacte beschrijving van de onderdelen zie: '4.3. Onderdelen / constructie'.

¹³ Voor exacte beschrijving van de audio- en video-onderdelen zie: '4.1. Beeldmateriaal'.

de zes gidsen die hem begeleiden. In deze natuurlijke chaos gaat hij op zoek naar (huislijke) intimiteit en geborgenheid.¹⁴

De term 'straggle' betekent letterlijk vertaald: achterblijven of (slordig) verspreiden. Er zijn gevallen bekend van militairen of guerrillastrijders die na het eindigen van de oorlog zijn achtergebleven in het oerwoud. In het verleden zijn verschillende van deze 'stagglers' ontdekt, die tientallen jaren lang in de wildernis zijn blijven vechten tegen een onzichtbare vijand. Na het verlaten van de jungle, zijn deze mannen volledig vervreemd van de wereld en cultuur waarin zij terug komen. Deze achterblijvers hadden in de chaos van de natuur decennia lang een thuis gevonden in grotten of holen, een basis van waaruit zij de strijd konden volhouden. Bastiaans gaat op zoek naar deze onwezenlijk plekken van geborgenheid die net zo onvindbaar blijken als de sporen van zijn vader. Tijdens zijn verblijf in het oerwoud voelde Bastiaans zich, alleen onder zijn klamboe, enigszins buitengesloten en 'unheimlich'. Het gevoel bekruipt hem dat zijn eigen lichaam een thuis zou kunnen zijn voor allerlei ongewenste microlevens waartegen hij zich voor vertrek nog zo goed had beschermd en ingeënt; hij is in quarantaine van, door en in zichzelf.¹⁵

Het werk *Stragglings* is gelieerd aan een eerder werk, getiteld *Day 7* uit de tentoonstelling *Heart of Darkness* (KMM, 20-12-1994 / 26-03-1995). Dit werk bestond uit een (zee)container, enkele sculpturale elementen, kleding die Bastiaans had meegenomen uit zijn reis naar het oerwoud van Irian Jaya, en audio visuele elementen.^{16,17} Daarna heeft Bastiaans nog eenzelfde reis gemaakt en daaruit is toen *Stragglings* ontstaan. De zwarte metalen constructie die aan het werk *Stragglings* is toegevoegd voor de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is een verwijzing naar de idee van de (zee)container die is gebruikt in het werk *Day 7*.¹⁸

Enkele beeldende details van de installatie *Stragglings* (uitvoering 2009/2010) zijn van belang:¹⁹

- de zwarte, metalen constructie: deze verwijst naar de container gebruikt in een eerder werk *Day 7* (1994). Bastiaans wilde geen gebruik maken van een gesloten container, maar wilde deze "open" houden en laten "zweven". De snoeren moeten via het bovenste frame worden weggeleid naar een contactpunt, zodat het onderste frame vrij hangt en lijkt te zweven boven de vloer. De bedrading moet zwart zijn, omdat deze werken als lijnen van een tekening.
- De zaktelevisie bij de 'Outer Skins' (grote kunststof jassen) worden zo gehangen dat ze doen denken aan amuletten of sieraden/kettingen (zie Afbeelding 1, links en Afbeelding 6 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').
- De antenne van de zaktelevisie van de 'Casing' (transparante overal) is uitgetrokken: dit verwijst naar het belang van communicatie tijdens de reis door het oerwoud (zie Afbeelding 4, links en Afbeelding 25 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').
- De glanzende bollingen in het hart van de audio speakers (zie Afbeelding 13, links en Afbeelding 29 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans') zijn

¹⁴ Berg, van den Els, 'Stragglers' *Bulletin Stedelijk Museum Bureau Amsterdam*, nr. 17 (1995).

¹⁵ Ibidem 15.

¹⁶ De meegenomen kledingstukken zijn van de ontwerper Paul Smith. Tijdens Bastiaans verblijf in het oerwoud zijn foto's gemaakt door fotograaf Ben van Duin van de Papoea's die deze kledingstukken dragen (zie ook *Bulletin Stedelijk Museum Bureau Amsterdam*, nr. 17 (1995)). De kledingstukken die zijn gebruikt in de installatie *Day 7* waren aangetast door de vochtigheid van de jungle en had daardoor een 'klamme geur'. Bron: e-mail Christiaan Bastiaans 02-06-2010.

¹⁷ Eén van de getoonde video's van *Stragglings* (video 'Stragglings 4') werd ook gebruikt in *Day 7*. Daarin werd deze getoond als projectie. Bron: kunstenaarsinterview 12-02-2010.

¹⁸ Bron: kunstenaarsinterview, 12-02-2010, KMM tijdens tentoonstelling *Club Mama Gemütlich*.

¹⁹ Zie voetnoot 18.

verwijzingen naar ogen ("surveillance").

- De capuchon van de transparante overal ('Casing') moet zo ver mogelijk open zijn en "bol" staan, niet plat: de kap geeft een het gevoel van bescherming weer en moet het gevoel geven dat er iemand in heeft gezeten. Dit element van de installatie mag ook apart tentoongesteld worden (titel: *Onderdeel van Stragglings*).

3. Documentatie/registratie

3.1. Literatuur over het kunstwerk

Bastiaans, Christiaan, 'The Journey' in: tentoonstellingscatalogus *Club Mama Gemütlich*. Bielefeld: Kerber Verlag, 2009: 99-104.

Berg, van den Els, 'Stragglers' *Bulletin Stedelijk Museum Bureau Amsterdam*, nr. 17 (1995).

Bruinsma, Max, 'Heart of darkness: De taal van de balling' *Metropolis M*, nr. 1, vol. 16 (1995).²⁰

3.2. Kunstenaarsinterviews

Kunstenaarsinterviews met betrekking tot de installatie *Stragglings*:

- In verband met het artikel 'Stragglers' in het bulletin Stedelijk Bureau Amsterdam (nummer 17, 1995) werd de kunstenaar geïnterviewd door Margriet Schavemaker.²¹
- Christiaan Bastiaans is tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* in het KMM tweemaal geïnterviewd:
 1. Door Bart Rutten (conservator Stedelijk Museum Amsterdam) voor het programma 'KunstUur' (AVRO), uitgezonden op 14-11-2009.²²
 2. Kunstenaarsinterview door Sanneke Stigter en Bas Mühren op 12-02-2010.²³

Zie Afbeelding 22 t/m 27 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'.

3.3. Afbeeldingen van het kunstwerk

Zie 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans', 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans', 'Bijlage 3 Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'.

3.4. Videoregistraties van het kunstwerk

- 'KunstUur' (AVRO) uitgezonden op 14-11-2009

²⁰ Over de tentoonstelling *Hearth of darkness* (20-12-1994 / 26-03-1995, KMM) waar het werk *Day 7* is getoond; dit werk is de voorloper voor het werk *Stragglings*. Bron: <http://www.xs4all.nl/~maxb/metro-heart.htm> (geraadpleegd, 15-05-2010).

²¹ Bron: e-mail Christiaan Bastiaans 02-06-2010.

²² <http://cultuurgids.avro.nl/front/detailkunstuur.html?item=e6468ce51d12b1d2bcc5ce38a8c9fd83> (geraadpleegd, 15-05-2010).

²³ Verder aanwezig: Evelyn Snijders (audio-opname), Frans Elbertsen (video-opname). Audio- en beeldmateriaal aanwezig in archief van het KMM.

- Videoregistratie van kunstenaarsinterview in KMM op 12-02-2010 tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010)

Zie Afbeelding 22 t/m 27 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'.

3.5 Tentoonstellingsgeschiedenis van het kunstwerk

14-10-1995 / 26-11-1995, *Christiaan Bastiaans en Micheal Joo*, Stedelijk Bureau Amsterdam

11-10-2003 / 07-12-2003, *Christiaans/Leblanc*, Kröller-Müller museum

14-04-2006 / 18-06-2006, *Een keuze uit de aanwinsten*, Kröller-Müller museum

30-10-2009 / 21-02-2010, *Club Mama Gemütlich*, Kröller-Müller museum

Opmerking: Zie ook 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans' en Afbeelding 22 t/m 27 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'.

4. Vervaardiging

4.1. Beeldmateriaal

Bij de installatie *Stragglings* horen vier (audio)visuele onderdelen ('*Stragglings* 1 t/m 4') en één audio onderdeel. Van de vier (audio)visuele onderdelen worden tenminste drie onderdelen gebruikt in de installatie door vertoning via de zaktelevisies. De audio is te horen via de vrijhangende speakers. Bij de laatste opstelling tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is het beeldmateriaal van '*Stragglings* 3' niet gebruikt.²⁴ Dit materiaal zou eventueel wel verwerkt kunnen worden in de installatie mits er gebruik gemaakt wordt van eenzelfde kleine zaktelevisie die op dezelfde wijze gepresenteerd wordt als de andere (dus als amulet bij één van de '*Outer Skins*').²⁵ Bij eerdere presentaties van het werk *Stragglings* werd het beeldmateriaal van '*Stragglings* 4' gepresenteerd als projectie.²⁶

Omschrijving van het beeldmateriaal:

Stragglings 1

(Kleur met geluid, duur 00:17:31)

De openingsscène van de video is een donker jongetje op het strand van de rug gefilmd dat langzaam omdraait. Over dit beeld is een semi-transparant beeld van een jongetje gezet van de rug gezien. Vervolgens is kort een opname van een oude rokende man te zien, een 8mm-filmopname van een close-up van het gezicht van een donkere man gevolgd door het videobeeld van een 'gat' of 'tunnel' waar het jongetje in valt (gemanipuleerd beeld). Vervolgens toont deze video hoofdzakelijk beelden die door Bastiaans zijn opgenomen tijdens zijn tocht te voet door de jungle. De registratie van de tocht is geschoten vanuit de hand (door de kunstenaar) en tonen beelden van de gidsen die voorop lopen (vanaf de rug gezien). De beelden van de tocht zijn bewerkt; ze zijn iets vertraagd (dit is vooral goed af te leiden uit het geluid bij de opnames, vooral wanneer er 'gesproken' wordt). Tussen de opnames van de voettocht zijn korte fragmenten en stills te zien. De korte fragmenten en

²⁴ Beeldmateriaal Japanse soft-erotische film.

²⁵ Bron: kunstenaarsinterview in KMM op 12-02-2010.

²⁶ Bron: archief KMM.

stills zijn: wederom het beeld van het vallende jongetje in een 'gat', een close-up van een vlinder in een klamboe, still van een hut, beeld van kokende jongemannen, beeld van een man met een lamp op zijn hoofd, close-up van een mannenhoofd, beeld van een bed met klamboe (zie Afbeeldingen 1 t/m 12 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'). Het geluid bij deze video is het geluid van de mannen die door de jungle (en water) lopen. Het geluid begint bij het eerste 8mm-filmbeeld van de close-up van het gezicht van de man.

Stragglings 2

(Kleur met geluid, duur 00:10:54)

De eerste 46 seconden van deze video tonen een zwart beeld (wel met geluid). Daarna zijn beelden te zien van vuur (vlammen tegen een donkere achtergrond), drie jonge mannen voor een gat of 'hol' in een heuvel, een 8mm-filmbeeld van het hoofd van een oude man. Vervolgens worden beelden getoond van een rivier waartussen fragmenten zijn te zien van een donkere man in een roze T-shirt. De reeks beelden eindigen met opnames van een schoolklas. Deze hele beeldenreeks wordt vervolgens nog een keer herhaald (zie Afbeeldingen 13 t/m 17 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').²⁷ De achtergrondgeluiden zijn 'jungle-geluiden' en morsecode (deze geluiden zijn gedurende alle verschillende fragmenten te horen).²⁸

Stragglings 3

(Kleur zonder geluid, duur 00:10:41)

Opname van Japanse erotische film die tijdens Bastiaans reis in een kampement werd vertoond en door de kunstenaar op video is opgenomen. Dezelfde reeks fragmenten (00:01:21) is acht keer achter elkaar geplakt (zie Afbeeldingen 18 t/m 20 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').

Stragglings 4

(Kleur zonder geluid, duur 00:10:04)

De video toont een close-up van het gezicht van een man. Verschillende momenten van opname van het gezicht zijn achter elkaar gezet (zie Afbeelding 21 van 'Bijlage 2 Video stills *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').

Audio Stragglings

(Stereo, 00:10:04)

Geluid van zwaar en langzaam (nasaal) ademen.

²⁷ Zwart beeld 5:26 tot 6:16, daarna weer zelfde beelden tot einde.

²⁸ De morse is niet continu te horen.

4.2. Apparatuur

Tijdens zijn reizen door het oerwoud van Irian Jaya heeft Christiaan Bastiaans opnames gemaakt met een geleende digitale videocamera (mini-DV) en met een super8 filmcamera.²⁹

4.3. Onderdelen / constructie

'Outer Skins' ('Casings')

De grote jassen of 'Outer Skins' (270 cm hoog x 330 cm breed) zijn door de kunstenaar gemaakt van het materiaal Bisonyl (zie Afbeelding 2).³⁰ Dit materiaal bestaat uit een 100% polyester inlage met PVC coating (69% PVC / 31% Polyester).^{31,32} De 'Outer Skins' hangen aan grote, handgemaakte 'kleerhangers' uit PVC buizen en koorden van Perlon (zie Afbeelding 1).³³ In het ruggedeelte van de grote kunststoffen jassen zijn (kleding)stukken uit muskietengaas, (synthetische) rijstzakken, flexibele PVC of een combinatie hiervan ingenaaid met wit katoengaren (zie Afbeelding 3 en 'Bijlage 3 Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').

Afbeelding 1 '. Links: vooraanzicht 'Outer Skin 1' (eerste grote jas), midden: achteraanzicht 'Outer Skin 5' (laatste grote jas), rechts: detail PVC-buis en Perlondraad.

²⁹ Welk type videocamera Bastiaans precies heeft gebruikt, kan de kunstenaar zich niet meer herinneren. Wel weet hij nog dat hij de camera geleend had. Bron: e-mail Christiaan Bastiaans 02-06-2010.

³⁰ Dit materiaal had Bastiaans gevonden in een winkel in Amsterdam. Bron: e-mail Christiaan Bastiaans 02-06-2010.

³¹ Bron: <http://www.esvocampingshop.com/nl/tentdoek/bisonyl-vrachtwagenzeil-zeildoek-dekzeil/zwart-nl.html> (geraadpleegd 05-06-2010).

³² Bron: <http://www.piggotts.co.uk/flags-flagstaffs-fibreglass.htm> (geraadpleegd: 05-06-2010).

³³ Kunstvezel van polyamide zoals nylon, maar minder soepel (dus minder rek). Bron: notitie uit archief KMM 27 maart 2006, Sanneke Stigter/Marcel van der Sande.

Afbeelding 2. Stuk Bisonyl (materiaal 'Outer Skins'): voor- en achterkant van monstermateriaal³⁴

Afbeelding 3. Links: stukje rijstzak, rechts: stukje klamboe (materiaal 'Outer Skins')³⁵

Opmerking: zie ook 'Bijlage 3 Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'.

'Casing' (transparante overal – 'Onderdeel van Stragglings')

De transparante overal of 'Casing' (160 cm hoog x 85 cm breed) bestaat uit flexibel PVC (zie Afbeelding 4). Ook deze 'Casing' is opgehangen aan een draad uit Perlon. Aan de capuchon en de zakken zijn zwarte ritsen genaaid. De zakken rond het middel en onderaan de broekspijpen bevatten sluitingen uit zwart klittenband (zie Afbeelding 4 t/m Afbeelding 8). In de verschillende zakken van de transparante overal zijn voorwerpen gestopt die Bastiaans heeft meegenomen en/of gebruikt tijdens zijn tocht door de jungle.

³⁴ Monstermateriaal door Bastiaans opgestuurd naar Andrée v.d. Kerckhoven, destijds restaurator van KMM. Bron: brief Christiaan Bastiaans 28-10-1997 uit Archief KMM.

³⁵ Zie voetnoot 34.

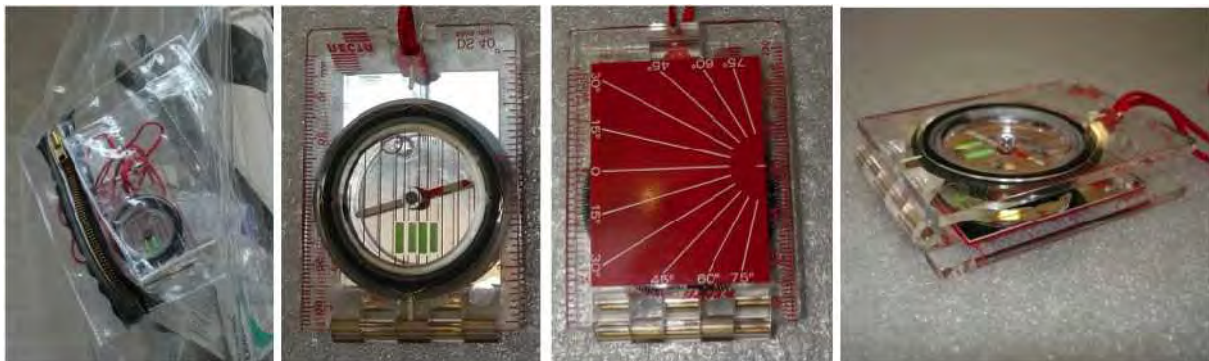
Opmerking: Deze 'Casing' mag ook apart worden tentoongesteld onder de titel *Onderdeel van Stragglings*.³⁶ Zie ook Afbeeldingen 9 t/m 12 en 23 t/m 25 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen Stragglings (1995), Christiaan Bastiaans'.

Inhoud van de zakken van de transparante overall of 'Casing':

- Zak op de linkerarm met ritssluiting: kompas uit kunststof met koord synthetisch koord (zie Afbeelding 5).
- Rechterborstzak met ritssluiting: Casio EV-500 zaktelevisie met uitgetrokken antenne (zie Afbeelding 6) en video 'Stragglings 2'.
- Linkerborstzak met ritssluiting: medicijnen (zie Afbeelding 6 en Afbeelding 7).
- Zak op rechterbroekspijp met klittenband: leeg waterflesje en leeg glazen medijflesje.
- Zak op linkerbroekspijp met klittenband: stuk linguahout³⁷ uit het oerwoud van Irian Jaya en blad uit het basiskamp. Het stuk hout werd tijdens de tocht door de jungle aangestoken en de rook diende om de muskieten op afstand te houden.³⁸

Afbeelding 4. Links: vooraanzicht transparante overall of 'Casing', rechts: detail ophanging met Perlondraad.

Afbeelding 5. Inhoud linkerarmzak: kompas met rood synthetisch koord.

³⁶ Bron: kunstenaarsinterview in KMM 12-02-2010.

³⁷ Bron: aantekening André van de Kerckhoven (voormalig restaurator KMM) uit archief KMM.

³⁸ Bron: archief KMM en kunstenaarsinterview in KMM op 12-02-2010.

Afbeelding 6. Inhoud borstzakken, links: vooraanzicht, rechts: achteraanzicht. Rechterborstzak: zaktelevisie met uitgetrokken antenne, linkerborstzak: medicijnen die Bastiaans heeft meegenomen op zijn reis naar het oerwoud.

Afbeelding 7. Inhoud van linkerborstzak: medicijnen. Links: voorzijde, rechts: achterkant.

Afbeelding 8. Inhoud zakken onderaan de broekspijpen: rechter zak: leeg plastic waterflesje en leeg glazen medicijnflesje, linkerzak: hout en blad uit het oerwoud (anti-muggen). Links: vooraanzicht, rechts: achteraanzicht.

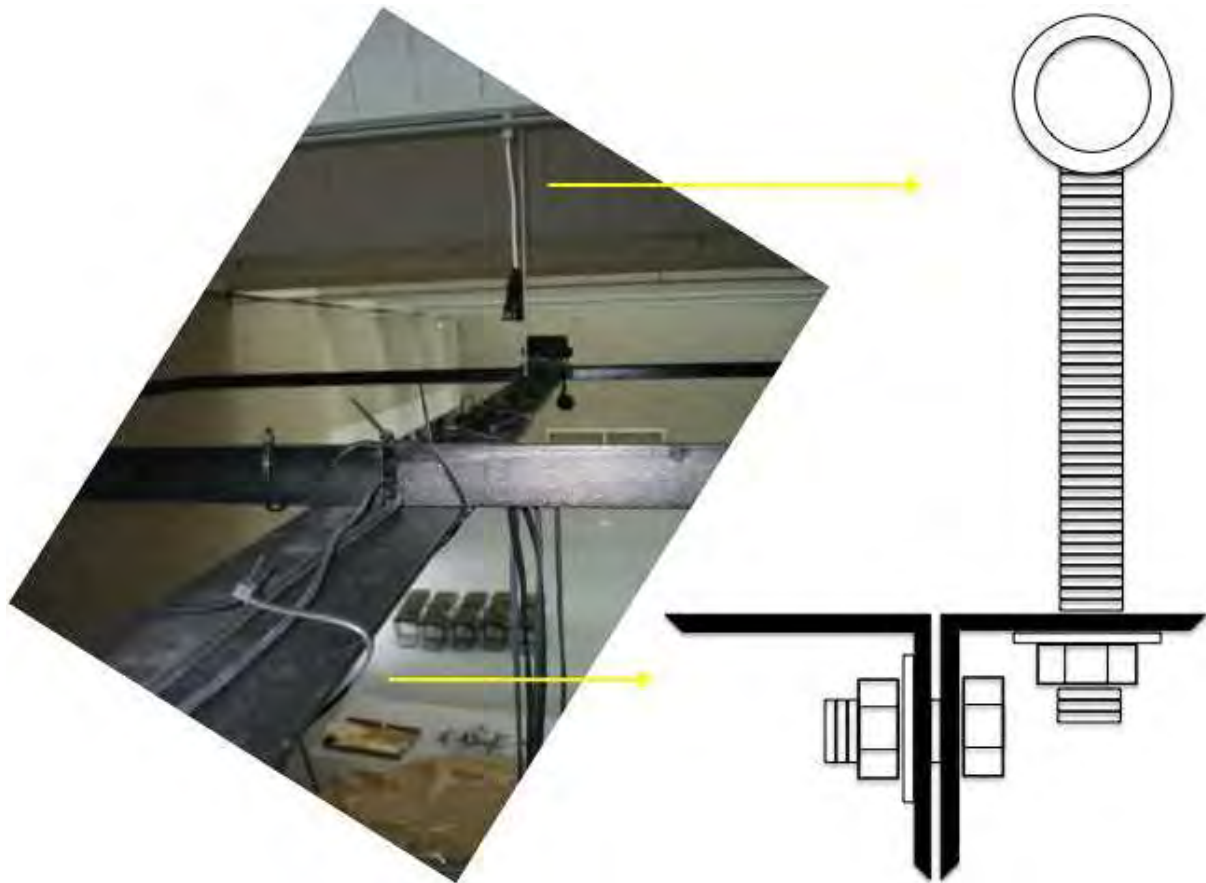
Metalen constructie

Voor de installatie van *Stragglings* tijdens de tentoonstelling tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is er een metalen constructie gemaakt waarbinnen de verschillende onderdelen van de installatie zijn gehangen.³⁹ Deze constructie is een referentie naar een eerder werk getiteld *Day 7* uit de tentoonstelling *Heart of Darkness* (KMM, 20-12-1994 / 26-03-1995) waarbij gebruik werd gemaakt van een zeecontainer (zie ook '2.3. Betekenis van het werk').

Afbeelding 9. Detail van onderdeel van bovenste metalen frame. Grootte van het onderdeel: 440cm x 133cm. Totale constructie (zowel boven als onder) bestaat uit zes van deze delen. Gele pijl: metalen dwarsligger (één per onderdeel).

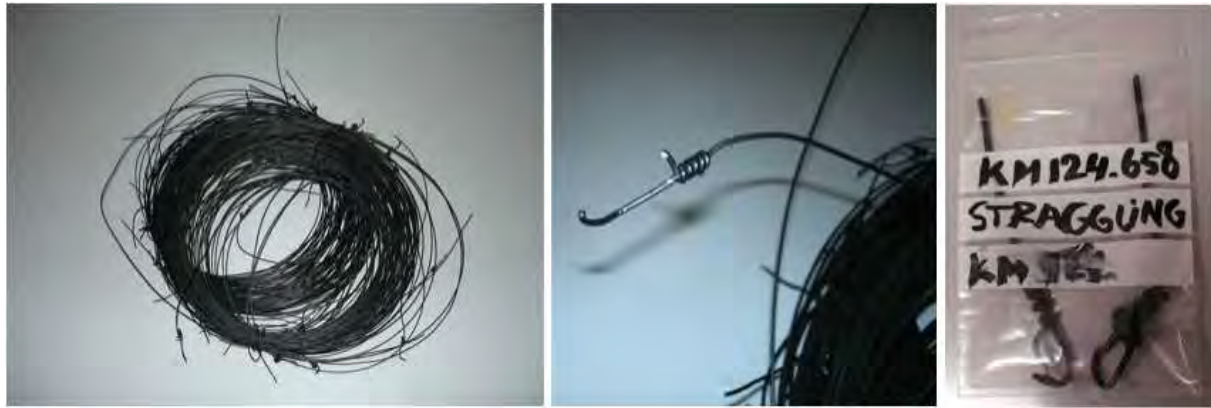
³⁹ Constructie zwart geverfd door E. Mop (bron: werktekening Steven van Beek, archief KMM, zie ook Bijlage 7).

Afbeelding 10. Links: detail van onderste deel metalen constructie (bovenaanzicht), rechts: schematische weergave van ophanging en verbinding tussen de verschillende onderdelen van de metalen constructie. Tekening: E. Snijders.

De zwarte metalen constructie bestaat uit twee delen; een bovenkant en een onderkant (zie Afbeelding 9, Afbeelding 10 en Afbeeldingen 16 t/m 18, 28 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen Stragglings (1995), Christiaan Bastiaans'). Elk van deze delen zijn opgebouwd onder zes verschillende delen uit aan elkaar gelaste hoekprofielen. De zes onderdelen zijn verbonden met bouten en moeren.⁴⁰ Het bovenste frame is opgehangen aan meerdere 8mm draadstangen met oog (zie Afbeelding 9 en Afbeelding 10). In het midden van elk onderdeel van het bovenste frame is een dwarsligger aanwezig (zie Afbeelding 9, aangegeven door gele pijl); hieraan zijn de 'Outer Skins' of 'Casings' opgehangen met het Perlondraad. Ook de bedrading voor de apparatuur is via deze dwarsliggers weggeleid. De dwarsliggers en de kabels voor de apparatuur zijn aan de verschillende onderdelen van de metalen constructie bevestigd met tie-wraps (zie Afbeelding 10).

⁴⁰ De bouten en moeren zijn uit onbeschilderd RVS. De glimmende koppen van de bouten en moeren vindt de kunstenaar niet storend (bron: kunstenaarsinterview KMM 12-02-2010).

Afbeelding 11. Links: zwart geplastificeerd binddraad tussen de metalen constructies na afbouw van de installatie 'Stragglings', midden: detail geplastificeerd binddraad, rechts: monstermateriaal in materialenarchiefkast KMM.

De twee metalen frames (boven- en onderkant) zijn aan elkaar verbonden met 3mm zwart geplastificeerd binddraad (zie Afbeelding 11 en Afbeeldingen 16 t/m 18, 28 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').⁴¹ Het onderste frame hangt dus aan het bovenste deel van de metalen constructie.

Opmerking: Het onderste frame heeft bij de laatste opstelling de platte kant van het hoekprofiel naar beneden en het bovenste deel van het frame heeft bij de laatste opstelling de platte kant naar boven. De dwarsliggers liggen bovenop het bovenste frame. Door de technische dienst van het KMM is geopperd om bij een volgende installatie het bovenste frame om te draaien, zodat de dwarsliggers in het de hoekprofielconstructie van het frame komen te liggen en niet 'los' er bovenop.

5. Techniek

5.1. Drager beeldmateriaal

Bij aankoop van de installatie *Stragglings* in 1995 bestond het editmateriaal van de audiovisuele onderdelen van het KMM uit VHS-cassettes en het audio mastermateriaal uit een audiocassette. Hiervan zijn door Hans Peters (audiovisuele medewerker KMM) in 1997 vertoningskopieën gemaakt.⁴² In 2006 is dit materiaal gedigitaliseerd en ondergebracht bij het Nederlands Instituut voor Mediakunst (NIMk) en overgezet op vier DVD's en één CD (in tweevoud).^{43,44}

Opmerking: Zie ook 'Bijlage 4 Mediadragers *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans'.

⁴¹ Afstand tussen de binddraden is 40cm (bron: constructietekening archief KMM door Steven van Beek).

⁴² Archief KMM, registratie Hans Peters.

⁴³ Archiefmaster ondergebracht bij het NIMk: digitale Betacam (Bron: zie volgende voetnoot).

⁴⁴ Door Sanneke Stigter zijn twee digitale kopieën aangevraagd bij het NIMk (totaal van 8 DVD's en 2 CD's). Bron: brief van Sanneke Stigter (hoofd beeldenrestauratie KMM) aan Ramon Coelho (NIMk) van 30-03-2006.

Oude vertoningsformaat

Videocassette⁴⁵

- Editmaster (4 cassettes)
- Vertoningskopieën (4 cassettes)
- VHS (lengte 60 min)
- PAL
- Mono

Audiocassette

- Master (Ampex high bass 472 C-10)
- Submaster/vertoningskopie (TDK endless C-6)
- Vertoningskopie (TDK SA-90 high position EICII/typell)
- Mono

Opmerking: De aangeleverde submaster/vertoningskopie TDK endless C-6 is sinds 1998 defect; de audiocassette TDK SA-90 is de vervanger van deze audiocassette (zie Afbeeldingen 5 en 6 van 'Bijlage 4 Mediadragers *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans').⁴⁶

Huidige vertoningsformaat

DVD⁴⁷

- 'Stragglings 1': DVD video, PAL Dolby digital, 00:17:31 (loop)
- 'Stragglings 2': DVD video, PAL Dolby digital, 00:10:53 (loop)
- 'Stragglings 3': DVD video, PAL Dolby digital, 00:10:41 (loop)
- 'Stragglings 4': DVD video, PAL Dolby digital, 00:10:04 (loop)⁴⁸

CD⁴⁹

- Audio CD: 00:10:04 (repeat)⁵⁰

5.2. Apparatuur

Bij de aankoop van de installatie is ook afspeelapparatuur aangekocht.⁵¹ Deze apparatuur is na de digitalisering van het audiovisuele materiaal niet meer gebruikt en vervangen door generieke afspeelapparatuur van het Kröller-Müller museum.

Oude afspeelapparatuur

⁴⁵ Bij aankoop zijn er 8 VHS videocassettes aangeleverd: 4 mastertapes en 4 vertoningskopieën (bron: archief KMM, ongedateerd, herkomst onbekend).

⁴⁶ Bij aankoop zijn er twee audiocassettes aangeleverd: een master en een afspeelkopie. De aangeleverde afspeelkopie is sinds 03-03-1998 defect. Bron: notitie Hans Peters (audiovisuele afdeling KMM).

⁴⁷ Huidige vertoningskopieën.

⁴⁸ Bron: TMS digitaal archief KMM.

⁴⁹ Huidige vertoningskopie.

⁵⁰ Bron: TMS digitaal archief KMM.

⁵¹ Bron: prijslijst apparatuur uit archief KMM.

- 4 Sony SVO-1500P (PAL/NTSC)
- 1 Sony videoprojector VHP-1001QM
- 1 audio cassettedeck TCRX-361
- 1 versterker TAF-216R (50W)

Huidige afspeelapparatuur

De huidige afspeelapparatuur bestaat uit generieke apparatuur. Tijdens de laatste opstelling van de installatie *Stragglings* tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is er gebruik gemaakt van 3 Philips DVD-spelers, 1 Philips CD-speler en 1 versterker (zie Afbeelding 12).⁵²

Afbeelding 12. Huidige afspeelapparatuur bij de installatie *Stragglings* (generiek). De apparatuur is tijdens de laatste opstelling van de installatie geplaatst onder de vloer van de tentoonstellingsruimte.

Opmerking: Bij de installatie in 1997 van het werk *Stragglings* werd één van de vier audiovisuele elementen vertoond als projectie. Hiervoor werd een Sony videoprojector VPH-1001QM, PAL/SECAM/NTSC gebruikt.⁵³ In 2006 werd ook één van de vier audiovisuele elementen vertoond als projectie. Of er bij de opstelling in 2003 gebruik werd gemaakt van een projectie is onbekend. In het aanwezige beeldmateriaal van deze opstelling is geen projectie te zien. Bij de laatste opstelling van het werk *Stragglings* tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* (KMM, 30-10-2009 / 21-02-2010) is geen gebruik gemaakt van een projectie en zijn er drie van de vier audiovisuele elementen getoond met behulp van de aanwezige drie zaktelevisies.⁵⁴

⁵² De oude VHS-speler waren Sony VHS recorders SVO-1500P, PAL/NTSC (Bron: archief KMM).

⁵³ Bron: TMS digitaal archief KMM.

⁵⁴ Beeldmateriaal van 'Stragglings 3' is niet gebruikt tijdens deze opstelling.

Afbeelding 13. Links: Casio colour television EV-500, rechts: Monacor SP-45/8 (40W max./8Ω).

Monitor (zaktelevisie)

3 Casio colour television EV-500 (zie Afbeelding 13, links)⁵⁵

Audio speaker

11 audio speakers Monacor SP-45/8 (40W max./8Ω) (zie Afbeelding 13, rechts)⁵⁶

6. Installatie-instructies

6.1. Oude installatie-instructies

1997

I.) In het archief van het Kröller-Müller museum is een ongedateerd document aanwezig met de kop "Specificatie m.b.t. de installatie 'Stragglings' voor het Kröller-Müller museum". Hierin staan de verschillende onderdelen van de installatie kort beschreven en is een prijslijst van de apparatuur en aankoopbedrag van de installatie toegevoegd.⁵⁷ In dit document staat vermeld dat "De installatie bestaat uit de volgende werken", waarmee geïmpliceerd wordt dat sommige onderdelen van *Stragglings* los van de totale installatie zijn te exposeren.⁵⁸ Zowel de grote kunststof jassen als de kleinere transparante overal worden in dit document beschreven als 'Casings' (Casing I t/m Casing VI –Casing VI is de transparante overal).

⁵⁵ Informatie bij aankoop ("specificatie m.b.t. de installatie 'Stragglings' voor het Kröller-Müller museum", bron onbekend) uit het archief van het KMM vermeldt "Casio LCD color TV 7700 (of vergelijkbaar model)".

⁵⁶ Bij aankoop van de installatie zijn er 11 speakers aangeschaft. In een ongedateerd document uit het archief van het KMM getiteld "Specificatie met betrekking tot de installatie *Stragglings* voor het Kröller-Müller museum" staat beschreven dat het 'audio-element' bestaat uit 10 speakers (plus audiocassette en afspeelapparatuur). De 11e speaker betreft de audiospeaker die hoort bij de transparante overal ('Casing'), zie ook: aantekening André van de Kerckhoven, destijds restaurator KMM.

⁵⁷ Door de toevoeging van de prijslijst en het aankoopbedrag van de apparatuur en respectievelijk de installatie mag worden verondersteld dat dit document bij aankoop van de installatie of vrij snel daarna is opgesteld.

⁵⁸ Tijdens het kunstenaarsinterview in het KMM op 12-02-2010 geeft Bastiaans aan hiervan af te zien en *Stragglings* te beschouwen als één werk. Alleen de 'Casing' in de vorm van de transparantie overal mag los van de installatie worden getoond onder de titel *Onderdeel van Stragglings*.

Verder staat aangegeven dat bij 'Casing I', 'Casing II' en 'Casing VI' een zaktelevisie hoort.^{59,60} Naast de zes 'Casings' wordt de videoprojectie met apparatuur genoemd als zevende onderdeel. Er staat beschreven dat het "geprojecteerd beeld direct vanaf de vloerplint gemeten minimaal 300cm diagonaal" moet zijn. De tien audiospeakers met bijbehorende apparatuur staan als achtste onderdeel van de installatie beschreven (zie Tabel 1).

Tabel 1. Overzicht beschrijving

Casing I (TV)	Bisonyl ⁶¹ , transparant plastic, video ⁶²
Casing II (TV)	Bisonyl. 'Clean room Coverall' ⁶³ , video ⁶⁴
Casing III	Bisonyl, muskietengaas
Casing IV	Bisonyl, bedrukte rijstzakken van gevlochten kunststof, muskietengaas
Casing V	Bisonyl, transparant plastic, muskietengaas
Casing VI (TV)	'Clean room Coverall' van transparant plastic met gevulde zakken, lcd color tv en een externe speaker ⁶⁵
VII	videoprojectie ⁶⁶
VIII	10 kleine audiospeakers in brugconnectie ⁶⁷

II.) Behalve het bovengenoemd document met een overzicht van de verschillende onderdelen van de installatie *Stragglings*, is er een –eveneens ongedateerd– document in het archief van het KMM aanwezig met de kop "Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie".⁶⁸ Hierin staat beschreven op welke hoogte de verschillende onderdelen moeten hangen en welke verschillende onderdelen van *Stragglings* los getoond mogen worden:

- De transparante overal ('Casing VI') kan autonoom worden opgehangen, enigszins vooroverhangend en van de vloer af gemeten tot onderzijde monitor in borstzak 190cm.
- Casing II kan autonoom worden opgehangen en eventueel in combinatie met Casing VI
- Casing VI kan worden gecombineerd met Casing II en III.
- Combinatie van Casing III, II en V in deze volgorde van opstelling, onregelmatig achter elkaar opgehangen is mogelijk. Casing III en V zijn naar binnen gericht, het beeldscherm van II is gericht naar V. Of een combinatie van V en II, waarbij II achter V wordt opgehangen met het beeldscherm gericht naar binnen en naar de achterkant van V toe.
- Casing I, IV, de videoprojectie op de muur en de geluidsinstallatie van de tien speakers kunnen alleen in de gehele installatie worden geëxposeerd.
- Ophanging met transparant nylandraad.
- Video- en audiokabels lopen via het plafond naar de muur.

⁵⁹ Deze nummering komt niet overeen met de volgorde van de 'Outer Skins' tijdens de laatste presentatie van de installatie tijdens de tentoonstelling 'Club Mama Gemütlich'.

⁶⁰ De genoemde zaktelevisies in deze lijst zijn omschreven als "Casio LCD color TV 7700 (of vergelijkbaar model)".

⁶¹ Het materiaal is in deze omschrijving gespeld als "bisonil".

⁶² Video: 1 VHS videotape (auto-repeat, geen geluid, PAL), 1 casio lcd color tv (of vergelijkbaar model), 1 Sony VHS recorder SVO-1500P (opname/weergave PAL/NTSC), videokabels.

⁶³ Witte overal met capuchon uit synthetisch materiaal.

⁶⁴ Video: 1 VHS videotape (auto-repeat, geluid, PAL), 1 casio lcd color tv (of vergelijkbaar model), 1 Sony VHS recorder SVO-1500P (opname/weergave PAL/NTSC), video- en audiokabels.

⁶⁵ Video: 1 VHS videotape (auto-repeat, geluid, PAL), 1 casio lcd color tv (of vergelijkbaar model), 1 externe speaker, 1 Sony VHS recorder SVO-1500P (opname/weergave PAL/NTSC).

⁶⁶ Materiaal: 1 VHS tape (auto-repeat, geen geluid, PAL), 1 Sony videoprojector VPH-1001QM (PAL/SECAM/NTSC), 1 Sony recorder SVQ-1500P (opname/weergave PAL/NTSC).

⁶⁷ 10 audiospeakers, 1 audiocassette op auto-repeat, 1 audioversterker, audiokabels.

⁶⁸ Het is niet bekend of dit document een bijlage is van het eerder genoemde document "Specificatie m.b.t. de installatie 'Stragglings' voor het Kröller-Müller museum". Mogelijk is deze presentatiehandleiding van later datum.

- Laagste punt van de Bisonyl 'jassen' gemeten vanaf de vloer is ca. 60cm.

Tenslotte staat in het document "Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie" (door de kunstenaar) beschreven dat hij graag betrokken wil worden in het installatieproces:

"Na meerdere exercities te hebben uitprobeerd op papier aan de hand van de plattegrond van de betreffende expositie ruimte ben ik tot de conclusie gekomen dat de exacte positionering van de diverse werken door mijzelf zal moeten worden uitgevoerd op locatie. Dit om de optimalisering van de verhouding tussen ruimte en ruimte ervaring, en licht- en ruimtewerking t.o.v. de werken exact te kunnen bepalen"

III.) Naast bovengenoemde documenten, is er nog een handgeschreven beschrijving van de onderdelen van de installatie door Andrée v.d. Kerckhoven, destijds restaurator van het KMM. De nummering die zij aanhoudt voor de verschillende jassen wijkt af van de nummering van de 'Casings' uit het document "Specificatie m.b.t. de installatie 'Stragglings' voor het Kröller-Müller museum".⁶⁹ In dit handgeschreven document wordt kort omschreven uit welk materiaal de verschillende onderdelen ('Casings') zijn opgebouwd (zie ook 'Bijlage 3 Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans'). Ook hier staat beschreven welke onderdelen van de installatie autonoom getoond kan worden en welke combinaties er mogelijk zijn tussen de verschillende onderdelen.⁷⁰ Dit staat als volgt beschreven:

- Jas 6 [transparante overal 'Casing VI'] kan alleen getoond worden met juiste tape (jungletocht).⁷¹
- Jas 6 kan ook in combinatie met 1 ['Casing III'] en 2 ['Casing II'] en 4 ['Casing V']; of individueel of samen of 2 stuks.
- Jas 1, 2 en 4 kunnen ook alleen samen (ook zonder 6).
- Jas 3 ['Casing IV'] en 5 ['Casing I'] alleen in de totale installatie.
- Totaal: 6 jassen met monitors + video + speakers (in totaal 10 speakers zonder individuele speaker van jas 6).

Overige opmerkingen hebben betrekking op de wijze van installatie en positionering van de onderdelen:

- Bij deze installatie van *Stragglings* zijn slechts vier audiospeakers gebruikt in verband met de beperkte ruimte.⁷²
- Speakers worden alleen gebruikt bij de totale installatie.
- Monitors moeten vrijhangen.
- Tegenlicht van de Jassen is noodzakelijk.
- Jassen van de grond.
- Hele installatie: alleen in de ruimte.
- Delen van de installatie: kunnen in combinatie met ander werk.

⁶⁹ Hier wordt verondersteld dat de nummering van de 'Casings' uit het document "Specificatie m.b.t. de installatie 'Stragglings' voor het Kröller-Müller museum" overeenkomt met die van het document "Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie".

⁷⁰ De beschrijving komt grotendeels overeen met de informatie uit het eerdere genoemde document. De benaming en nummering voor de verschillende onderdelen is afwijkend.

⁷¹ De omschrijving "jungletocht" zou doen vermoeden dat video 'Stragglings 1' wordt bedoeld. Van de opstellingen uit 2006 en 2009/2010 is het zeker dat video 'Stragglings 2' is vertoond op de zaktelevisie bij de transparante 'Casing'.

⁷² In opmerking staat vermeld dat tijdens de installatie in Amsterdam (ES, 14-10-1995 / 26-11-1995, *Christiaan Bastiaans en Micheal Joo*, Stedelijk Bureau Amsterdam) meer speakers zijn gebruikt "in de gangzalen, die de weg aanduiden van de ene kant naar de andere". Hoeveel is niet bekend.

- Verduistering: mag minder of niet in combinatie met andere werken.
- Jas 6 moet in ieder geval een geïsoleerde sfeer krijgen; zijn geluid moet zeer subtiel zijn.
- Overigens moet al het geluid subtiel zijn (ademhalingsgeluid moet wel volgbaar zijn door de hele opstelruimte).
- Apparatuur moet in een box in de ruimte: niet zichtbaar.
- Zwarte draden zijn een wezenlijk onderdeel van het werk.
- Ophanging: staalkabeltje en Nylon draad
- Geen bedrading via de vloer, alles naar boven; komt samen in één punt en gezamenlijk naar beneden bij apparatuur.
- Jas 5 ['Casing I'] ALTIJD dicht tegen de wand en rug naar de zaal gericht.
- Jas 4 ['Casing V'] altijd de projectie doorheen kunnen zien.

IV.) De vroegst gedateerde beschrijving van de installatie *Stragglings* (21-04-1997) is opgemaakt door Marcel van der Sande (medewerker beheer en behoud KMM). Naar eigen zeggen was afgesproken dat Andrée van de Kerckhoven een meer fysiek-technische beschrijving zou maken en van der Sande zich zou richten op wat je daadwerkelijk 'zag' en de beleving van het geïnstalleerde werk (zie 'Bijlage 5 Omschrijving installatie Christiaan Bastiaans (Marcel van der Sande), 21-04-1997').⁷³ Hieronder volgt een beknopt overzicht van de beschrijving door Marcel van der Sande:

- De verschillende onderdelen hingen verspreid door de ruimte, net iets boven de grond.
- De transparante overal hangt ca. 55cm van de vloer (video: 'Stragglings 2').
- Gebruik gemaakt van de videoprojectie direct op de muur (video: 'Stragglings 4').
- Casing I ('Casing V')⁷⁴ heeft zaktelevisie met video: 'Stragglings 1'.
- Casing V ('Casing I') heeft zaktelevisie met video: 'Stragglings 3'.
- De audiospeaker bij de transparante overal hangt aan visdraad op schouderhoogte op ca. 1m afstand.⁷⁵
- De kabels lopen via het plafond naar de apparatuur.
- De afspelerapparatuur staat opgesteld in een hoek van de ruimte.⁷⁶
- De zaktelevisies (monitors) hangen als 'amuletten' aan hun snoertjes (en visdraad).
- Staalkabels zijn over het plafond gehangen waaraan weer de verschillende onderdelen zijn opgehangen aan Perlondraad.
- Om draaien van de onderdelen te voorkomen zijn deze gefixeerd door visdraad.
- De beamer is opgehangen aan vier draadeinden, ca. 1m onder het plafond.
- Drie audiospeakers zijn uit het zicht opgesteld in een gootje onder het plafond.⁷⁷

Welke van bovenvermelde documenten 'het vroegst' na aankoop van de installatie *Stragglings* is opgesteld, is niet duidelijk.⁷⁸ Er wordt uitgegaan dat deze allemaal in het jaar van aankoop (1997) zijn geschreven. De kunstenaar is aanwezig geweest tijdens de opstelling van het werk in 1997 (zoals hij ook heeft aangegeven in zijn presentie-instructies

⁷³ Van der Sande kan zich niet meer herinneren of de beschrijving van A. v.d. Kerckhoven eerder gemaakt is of niet. Wel kan worden aangenomen dat het tijdsbestek tussen beide beschrijvingen niet al te groot zal zijn (beide notities uit 1997).

⁷⁴ Van der Sande noemt de grote Bisonyl jassen ook "Casings", maar houdt een andere nummering aan dan in het document "Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie" (die nummering staat tussen haakjes weergegeven).

⁷⁵ Met deze speaker komt het totale aantal verwerkte speakers bij deze opstelling op vier.

⁷⁶ Sony SVO 1500P, Sony TC RX 361, Sony TAF 261R

⁷⁷ Uit de aantekeningen van Marcel van der Sande komt naar voren dat de luidsprekertjes "niet persé verscholen hoeven te zijn, als het geluid hiervan maar diffuus is".

⁷⁸ Van der Sande vermoedt dat de aantekeningen van Andrée van de Kerckhoven zijn genomen tijdens een interview met Bastiaans, vermoedelijk tijdens de opbouw van het werk. Hij stelt dat het document "Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie" mogelijk een reactie is op het gesprek tussen van de Kerckhoven en Bastiaans.

in het document “Presentatie: A Het exposeren van delen van de installatie”).

2003

Van de opstelling tijdens de tentoonstelling *Christiaans/Leblanc* in de ‘Van der Velde-vleugel’ van het Kröller-Müller museum in 2003 is de het archief geen beschrijving gevonden, alleen beeldmateriaal. Uit dit beeldmateriaal blijkt dat de installatie tijdens de opstelling in 2003 werd tentoonstellinggesteld in meerdere, onderling verbonden expositieruimtes. Hoeveel onderdelen er zijn gebruikt tijdens deze opstelling is niet zeker.⁷⁹ Uit verklaringen van medewerkers van het KMM blijkt dat de kunstenaar betrokken is geweest bij de opstelling van de installatie en “tot tot aan de opening aanwezig is geweest met het ‘veranderen’ van het werk”.⁸⁰

Opmerking: zie ook Afbeeldingen 1 t/m 12 van ‘Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans’.

2006

Tijdens de tentoonstelling *Een keuze uit de aanwinsten* uit 2006⁸¹ in het Kröller-Müller museum is er door Marcel van der Sande (medewerker beheer en behoud KMM) een plattegrond gemaakt van de installatie zoals die toen stond opgesteld (zie Bijlage 6). Daarnaast zijn er enkele foto’s van de opbouw van de installatie, maar geen overzichtsfoto’s van het werk na installatie. Uit de werktekening blijkt dat alle zes de ‘Casings’ (de vijf ‘Outer Skins’ en de transparante ‘Casing’) zijn opgeteld. Ook is er gebruik gemaakt van een projectie van één van de vier video’s van de installatie *Stragglings*. De kunstenaar ook bij deze opstelling nauw betrokken geweest.

Opmerking: zie ook Afbeeldingen 13 t/m 15 van ‘Bijlage 1 Afbeeldingen *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans’ en ‘Bijlage 6 Tekening plattegrond *Stragglings* (Marcel van der Sande), 2006’.

6.2. Huidige installatie-instructies

Tijdens het kunstenaarsinterview van 12-02-2010 is aan de kunstenaar gevraagd naar de ‘ideale’ manier om het werk te presenteren. Bastiaans gaf in dat gesprek aan dat de wijze van presenteren van de installatie *Stragglings* zoals tijdens de *Club Mama Gemütlich*-tentoonstelling⁸² voor hem geldt als “perfect”. Hij liefst ziet de kunstenaar de installatie in de toekomst op dezelfde wijze gepresenteerd worden als gedurende die tentoonstelling. Het enige onderdeel dat als autonoom werk, los van de installatie, mag worden tentoongesteld is de transparante overal (met zaktelevisie en audiospeaker). Dit wordt in dat geval gepresenteerd als *Onderdeel van Stragglings*.

Tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich* is een werktekening⁸³ gemaakt door Steven van Beek (hoofd technische dienst KMM) voor de installatie van de metalen constructie. Hierop staan de locaties van de ophangpunten aangegeven. Verder staat vermeld dat het

⁷⁹ Uit het beeldmateriaal is af te leiden dat de volgende onderdelen zijn gebruikt: transparante ‘Casing’ (‘Casing VI’) -met video en externe speaker- i.c.m. ‘Outer Skin’ 2 (‘Casing III’) en ‘Outer Skin’ 3, 5 en 1 (‘Casing I, V en II’) tezamen tentoongesteld. ‘Outer Skin’ 1 (‘Casing II’) heeft zaktelevisie als amulet.

⁸⁰ Bron: e-mail Marcel van der Sande 16-06-2010 waarin hij collega Jaap Morren citeert.

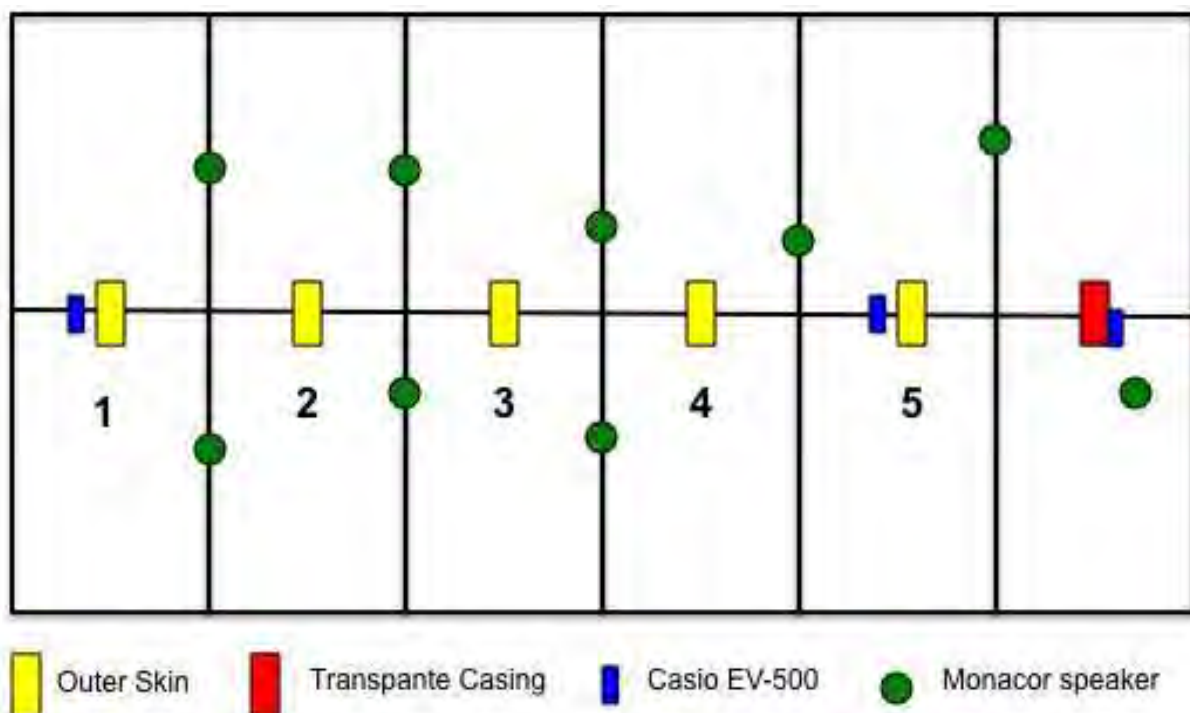
⁸¹ 14-04-2006 / 18-06-2006

⁸² 30-10-2009 / 21-02-2010

⁸³ 22-02-2010

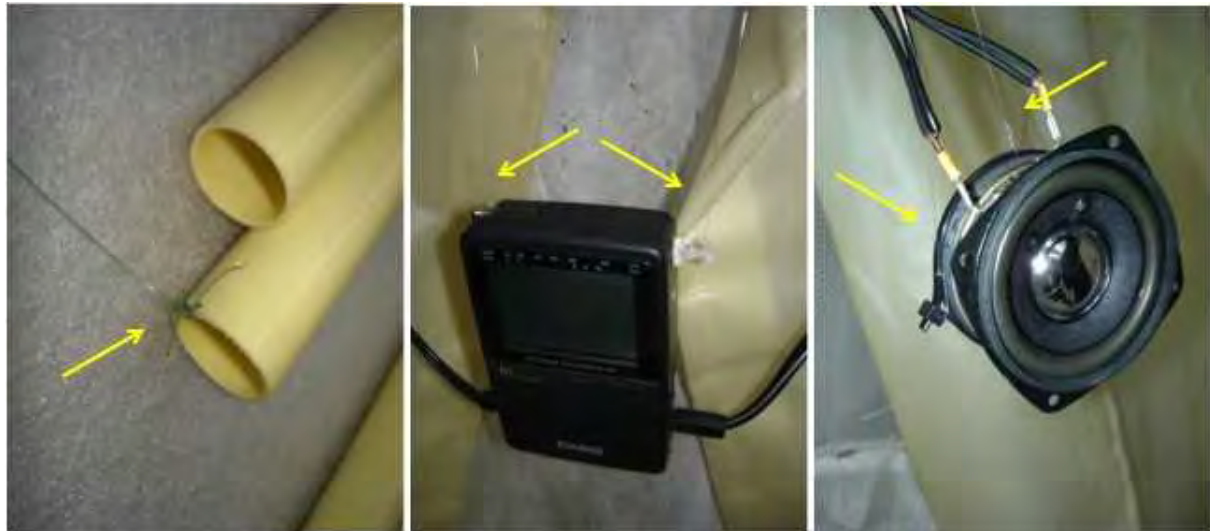
onderste frame 30 cm van de vloer moet hangen. Over de precieze afstand tussen het bovenste en onderste frame wordt niets gezegd. De afstand tussen de ophangdraden tussen de beide frames is 40cm (zie 'Bijlage 7 Werktekening zwarte, metalen constructie *Stragglings* (Steven van Beek), 22-02-2010').

De audiospeakers, zaktelevisies en de 'Outer Skins' of 'Casings' zijn aan het bovenste metalen frame bevestigd. Het frame is opgebouwd uit zes rechthoeken onderdelen en zes (losse) dwarsliggers (zie Afbeelding 9, gele pijl en Afbeelding 10). De 'Outer Skins' en transparante 'Casing' (met bijbehorende zaktelevisies) hangen in het midden van de dwarsliggers van het frame. De kabels van de speakers zijn op verschillende punten aan het frame bevestigd (zie Afbeelding 14). De kabel met audiospeaker bij de transparante overall is niet direct aan het frame vastgezet, maar gepositioneerd met behulp van Nylondraad.

Afbeelding 14. Schematisch overzicht van locatie van de verschillende onderdelen van 'Stragglings' (bovenaanzicht van zwarte, metalen constructie). Tekening: E. Snijders.

De PVC-buizen met de 'Outer Skins' zijn opgehangen aan Perlondraad (zie Afbeelding 1, rechts). Deze grote jassen zijn gefixeerd of gestabiliseerd met een Nylondraad die is bevestigd aan de PVC-buis waar een klein gaatje in is gemaakt bij de rechtermouw – muurzijde (zie Afbeelding 15, links). Ook de audio speakers (in dit geval negen stuks) en de drie zaktelevisies zijn opgehangen en/of gefixeerd met Nylondraad. De Nylondraad van de zaktelevisie is aan één kant van het apparaat bevestigd met behulp van een transparant kunststof punaise (zie Afbeelding 15, midden).

Afbeelding 15. Fixatie met Nylon draad van de verschillende onderdelen. Links: fixatie PVC-buis, midden: ophanging zaktelevisie, rechts: ophanging audio speaker.

De bedrading van de (afspeel)apparatuur is naar boven weggeleid en loopt via het bovenste frame richting de muur. De kabels zijn samengebonden en aan het metalen frame bevestigd met tie-wraps (zie Afbeelding 10). De afspeelapparatuur was in dit geval opgesteld onder de vloer van de tentoonstellingsruimte (zie Afbeelding 12).

Bij deze opstelling had 'Outer Skin' 1 ('Casing II') een Casio EV-500 zaktelevisie met de video 'Stragglings 4' (zie Afbeelding 19 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen Stragglings (1995), Christiaan Bastiaans'), 'Outer Skin' 5 ('Casing V') een Casio EV-500 zaktelevisie met de video 'Stragglings 1' (zie Afbeelding 20 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen Stragglings (1995), Christiaan Bastiaans') en de transparante 'Casing' ('Casing VI') een Casio EV-500 zaktelevisie met de video 'Stragglings 2' (zie Afbeelding 23 t/m 25 van 'Bijlage 1 Afbeeldingen Stragglings (1995), Christiaan Bastiaans'). Ook bij deze opstelling van de installatie *Stragglings* is de kunstenaar nauw bij betrokken geweest.

Opmerking: In de archiefstukken worden de 'Casings' steeds met een andere nummering aangegeven. Hier volgt een overzicht van de 'Casings' met de verschillende nummering (zie ook 'Bijlage 3 Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995), Christiaan Bastiaans').

document aankoop	beschrijving AvdK ⁸⁴	beschrijving MvdS ⁸⁵	volgorde CMG ⁸⁶
Casing I (TV)	Jas 5 (TV)	Casing V (TV)	Outer Skin 3
Casing II (TV)	Jas 2	Casing II	Outer Skin 1 (TV)
Casing III	Jas 1	Casing III	Outer Skin 2
Casing IV	Jas 3	Casing IV	Outer Skin 4
Casing V	Jas 4 (TV)	Casing I (TV)	Outer Skin 5 (TV)
Casing VI (TV)	overalpak (TV)	overall (TV)	Casing (TV)

Verder moet worden opgemerkt dat tijdens de opstelling van *Stragglings* in 2006 en in 2009/2010 het werk *Spirit Child* van Bastiaans vlak naast de installatie is tentoongesteld. Dit werk is geen onderdeel van *Stragglings*, maar volgens de kunstenaar past *Spirit Child* goed

⁸⁴ Beschrijving van de onderdelen door toenmalige restaurator Andrée van de Kerckhoven (archief KMM).

⁸⁵ Beschrijving van de onderdelen door Marcel van der Sande (2006).

⁸⁶ Nummering afgeleid van de volgorde van de 'Outer Skins' of 'Casings' in het metalen frame tijdens de tentoonstelling 'Club Mama Gemütlich' (zie ook Afbeelding 14).

bij *Stragglings*.⁸⁷

7. Conservering/restauratie

7.1. Conserverings- restauratiegeschiedenis

7.1.1. Drager beeldmateriaal

Bij aankoop van de installatie *Stragglings* in 1995 bestond het editmateriaal van de audiovisuele onderdelen van het museum uit VHS-cassettes en het audio mastermateriaal uit audiocassettes. Hiervan zijn door Hans Peters (audiovisuele medewerker KMM) in 1997 vertoningkopieën gemaakt (VHS).⁸⁸

In 2006 is het audiovisuele materiaal gedigitaliseerd door het Nederlands Instituut voor Mediakunst (NIMk). De gedigitaliseerde archiefmasters zijn ondergebracht bij het NIMk.⁸⁹ Het KMM is in het bezit van tentoonstellingskopieën op DVD's en CD (zie ook '5.1 Drager beeldmateriaal').⁹⁰

7.1.2. Afspeelapparatuur

De afspeelapparatuur die is aangekocht bij aankoop van de installatie is na de digitalisering van het audiovisuele materiaal vervangen. De huidige afspeelapparatuur bestaat uit generieke afspeelapparatuur: drie DVD-spelers, één CD-speler en één versterker, alle van het merk Philips (zie ook '5.2 apparatuur').

Oude afspeelapparatuur

4 Sony SVO-1500P (PAL/NTSC)
1 Sony videoprojector VHP-1001QM
1 audio cassettedeck TCRX-361
1 versterker TAF-216R (50W)

7.1.3. Overige onderdelen Stragglings

De overige onderdelen van de installatie *Stragglings* (de audiospeakers, zaktelevisies en 'Casings') zijn voor zover bekend niet behandeld geweest.

7.2. Conserveringsmaatregelen en restauratie

Tijdens het kunstenaarsinterview op 12 februari 2010 in het KMM is de kunstenaar gevraagd naar mogelijke toekomstscenario's wat betreft het behoud van (de apparatuur van) het kunstwerk.

Over een aantal zaken heeft Christiaan Bastiaans zich duidelijk uitgesproken wat betreft het behoud en presentatie van *Stragglings*. De zaktelevisies mogen niet worden vervangen door

⁸⁷ Bron: kunstenaarsinterview in KMM op 12-02-2010.

⁸⁸ Archief KMM, registratie Hans Peters.

⁸⁹ Materiaal is overgezet op digitale betacam.

⁹⁰ Bron: brief van Sanneke Stigter (hoofd beeldenrestauratie KMM) aan Ramon Coelho (NIMk) van 30-03-2006.

eigentijdse apparatuur. Voor hem geven deze Casio zaktelevisie een bepaald tijdsbeeld weer, dat ook overeenkomt met de datering van de medicijnen in de borstzak van de transparante overal. Bovendien hebben deze zaktelevisies een antenne⁹¹; dit geeft voor Bastiaans het belang van communicatie weer tijdens de tocht door het oerwoud. Wanneer één zaktelevisie vervangen zou moeten worden, moet dit van hetzelfde type zijn (Casio EV-500). Wel mogen alle zaktelevisies –indien nodig- vervangen worden door een vergelijkbaar model uit die tijd.⁹² Het is dus van belang dat ze onderling niet verschillen (behouden van een eenheid). Hetzelfde geldt voor de audio speakers; ook deze mogen vervangen worden door een vergelijkbaar model, mits ze onderling niet verschillen.

De kunstenaar staat open voor eventuele 'emulatie' van de gebruikte apparatuur (dit is bijvoorbeeld het inbouwen van hedendaagse techniek in de originele kastjes van de zaktelevisies). Bastiaans geeft in het interview aan dat mocht deze optie ooit van toepassing zijn, hij graag bij het proces betrokken wil worden om de mogelijkheden en het resultaat te zien.

Opmerking: Een aantal zaken met betrekking tot het behoud van de installatie *Stragglings* staan nog open. Deze zullen op in de nabije toekomst moeten worden uitgevoerd:

Uitdeuken van de audiospeakers

Afbeelding 16. Links: audiospeaker, rechts: ingedeukte audiospeaker.

Een aantal van de interne bollen van de audiospeakers in de installatie zijn ingedeukt. Aangezien dit element van de speaker door de kunstenaar van belang is (refereren naar "ogen" of "surveillance"), zal dit verholpen moeten worden.⁹³

⁹¹ De antenne van de zaktelevisie in de borstzak van de transparante overal is uitgetrokken.

⁹² Door de kunstenaar omschreven als een zaktelevisie van ongeveer hetzelfde formaat: "boterhamdik". Bron: kunstenaarsinterview 12-02-2010.

⁹³ Uitdeuken van de bollen met behulp van een stofzuiger (zuigkracht).

Reinigingen van de 'Casings'

In een aantekening van de toenmalige restaurator Andrée van de Kerckhoven staat te lezen dat het materiaal van de 'Outer Skins' (de grote jassen uit Bisonyl) "zuiver moet zijn tegenover de rest van het materiaal". Wel zijn "vergankelijkheidstekens" toegestaan. Ook staat hier beschreven dat het Bisonyl "vervangen kan worden bij accidentele schade". Christiaan Bastiaans moet benaderd worden over de mate van reiniging en hoe schoon de 'Outer Skins' moeten zijn van de installatie *Stragglings*.

Maken van een uitvoerige installatie-instructie

Met behulp van de medewerkers van de technische dienst van het KMM zal een uitvoerige installatie-instructie gemaakt moeten worden. Ondermeer zal er een stapsgewijze instructie voor het installeren van de metalen constructie opgesteld moeten worden. Voorafgaand aan de tentoonstelling was de status van de metalen constructie nog niet geheel duidelijk; tijdens het kunstenaarsinterview op 12-02-2010 heeft de kunstenaar helder aangegeven dat dit nu een vast onderdeel vormt van de installatie en bewaard dient te worden.

Ontwikkelen van een nieuwe verpakking voor 'Stragglings'

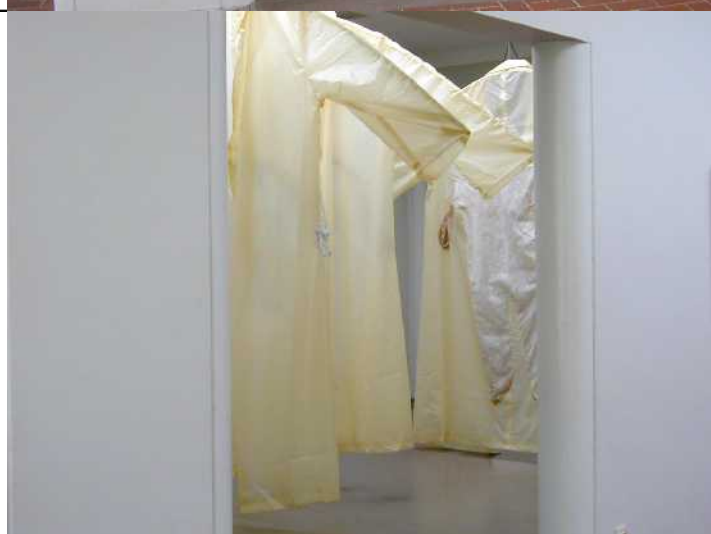
Afbeelding 17. Verpakking 'Outer Skins'. Links: opgevouwen jas op houten plaat, rechts: stapeling van de verschillende jassen bedekt door Melinex.

Tenslotte moet een nieuwe verpakking worden vervaardigd voor de verschillende onderdelen van *Stragglings*. Nu worden de 'Outer Skins' voorzichtig opgevouwen en opgestapeld op een houten plaat. Tussen de 'Outer Skins' wordt een folie van Melinex gelegd. Vooral de vouw aan de onderkant van de Bisonyl jassen moet in de toekomst worden vermeden; door het gewicht van de stapeling van de jassen ontstaat er een vouwrand in het materiaal. Daarnaast moet een nieuwe verpakking worden ontwikkeld voor de bijbehorende apparatuur; de kabels moeten op een juiste wijze worden opgeslagen en het materiaal moet bij elkaar in één verpakking, om verlies of misplaatsing hiervan te voorkomen (zie Afbeelding 18).

Afbeelding 18. Dozen met onderdelen en apparatuur van *Stragglings*.

Bijlage 1

Afbeeldingen *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans⁹⁴

	<u>Afbeelding 1</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - deel van 'Outer Skin' 1 ('Casing II') zichtbaar foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 2</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - zijaanzicht van 'Outer Skin' 3 ('Casing I') foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 3</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - 'Outer Skin' 3, 5 en 1 ('Casing I, V en II') foto: Marcel van der Sande

⁹⁴ De afbeeldingen zijn een selectie van het beeldmateriaal uit het digitale beeldarchief van het KMM.

	<u>Afbeelding 4</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - 'Outer Skin' 3, 5 en 1 ('Casing I, V en II') foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 5</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - 'Outer Skin' 1, 5 en 3 ('Casing II, V en I') op de voorgrond van de foto - 'Outer Skin' 2 ('Casing III') en de transparante 'Casing' ('Casing VI') op de achtergrond in de aangrenzende tentoonstellingszaal foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 6</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - 'Outer Skin' 1 en 5 ('Casing II en V') - 'Outer Skin' 1 ('Casing II') heeft Casio EV-500 zaktelevisie (als amulet) foto: Marcel van der Sande

	<u>Afbeelding 7</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - 'Outer Skin' 1 en 5 ('Casing II en V') - 'Outer Skin' 1 ('Casing II') heeft Casio EV-500 zaktelevisie (als amulet) foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 8</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 1 ('Casing II') - 'Outer Skin' 1 ('Casing II') heeft Casio EV-500 zaktelevisie (als amulet) foto: Marcel van der Sande
	<u>Afbeelding 9</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Christiaans/Leblanc</i>, Kröller-Müller museum, 11-10-2003 / 07-12-2003 Opmerkingen: - onderdelen van de installatie <i>Stragglings</i> verspreid over meerdere tentoonstellingszalen - Outer Skin' 2 en transparante 'Casing' ('Casing III en VI') - transparante 'Casing' heeft Casio EV-500 zaktelevisie (in rechterborstzak) en één externe audiospeaker foto: Marcel van der Sande

Afbeelding 10

digitale opname tijdens de tentoonstelling
Christiaans/Leblanc, Kröller-Müller museum,
 11-10-2003 / 07-12-2003

Opmerkingen:

- onderdelen van de installatie *Stragglng* verspreid over meerdere tentoonstellingszalen
- 'Outer Skin' 2 en transparante 'Casing' ('Casing III en VI')
- transparante 'Casing' heeft Casio EV-500 zaktelevisie (in rechterborstzak) en één externe audiospeaker

foto: Marcel van der Sande

Afbeelding 11

digitale opname tijdens de tentoonstelling
Christiaans/Leblanc, Kröller-Müller museum,
 11-10-2003 / 07-12-2003

Opmerkingen:

- detail 'Outer Skin' 2 en transparante 'Casing' ('Casing III en VI')
- transparante 'Casing' heeft Casio EV-500 zaktelevisie (in rechterborstzak) en één externe audiospeaker

foto: Marcel van der Sande

Afbeelding 12

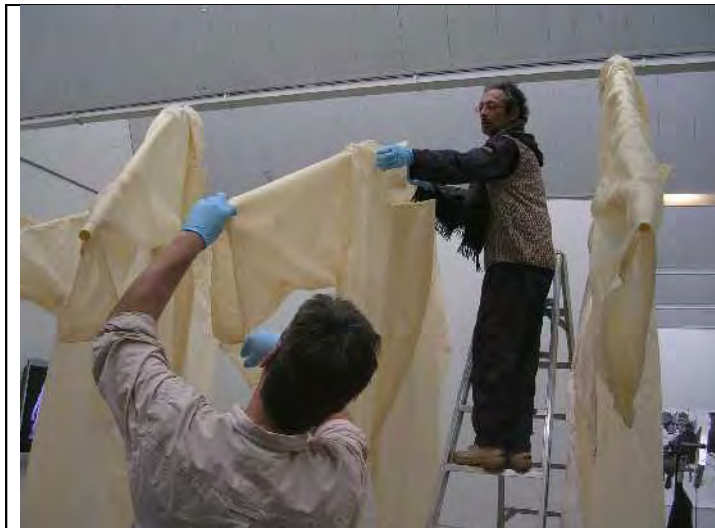
digitale opname tijdens de tentoonstelling
Christiaans/Leblanc, Kröller-Müller museum,
 11-10-2003 / 07-12-2003

Opmerkingen:

- detail 'Outer Skin' 2 en transparante 'Casing' ('Casing III en VI')
- transparante 'Casing' heeft Casio EV-500 zaktelevisie (in rechterborstzak) en één externe audiospeaker

foto: Marcel van der Sande

	<u>Afbeelding 13</u> digitale opname tijdens de opbouw van de tentoonstelling <i>Een keuze uit de aanwinsten</i>, Kröller-Müller museum, 14-04-2006 / 18-06-2006 - Marcel van der Sande (L) en Christiaan Bastiaans (R) tijdens de opbouw van <i>Stragglings</i> - ophangen van 'Outer Skin' 1, 5, 3 en 2 ('Casing II, V, I en III') foto: Sanneke Stiger
	<u>Afbeelding 14</u> digitale opname tijdens de opbouw van de tentoonstelling <i>Een keuze uit de aanwinsten</i>, Kröller-Müller museum, 14-04-2006 / 18-06-2006 - Marcel van der Sande (ladder) en Christiaan Bastiaans tijdens de opbouw van <i>Stragglings</i> - Ophangen van 'Outer Skin' 1, 5, 3 en 2 ('Casing II, V, I en III') foto: Sanneke Stiger
	<u>Afbeelding 14</u> digitale opname tijdens de opbouw van de tentoonstelling <i>Een keuze uit de aanwinsten</i>, Kröller-Müller museum, 14-04-2006 / 18-06-2006 - Marcel van der Sande (L) en Christiaan Bastiaans (R, ladder) tijdens de opbouw van <i>Stragglings</i> - pphangen van 'Outer Skin' 1, 5, 3 en 2 ('Casing II, V, I en III') foto: Sanneke Stiger

Afbeelding 15

digitale opname tijdens de opbouw van de tentoonstelling *Een keuze uit de aanwinsten*, Kröller-Müller museum, 14-04-2006 / 18-06-2006

- Marcel van der Sande (L) en Christiaan Bastiaans (R, ladder) tijdens de opbouw van *Stragglings*
- Ophangen van 'Outer Skin' 1, 5, 3 en 2 ('Casing II, V, I en III')

foto: Sanneke Stiger

Afbeelding 16

digitale opname tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich*, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010

- Driekwart vooraanzicht van gehele installatie
- 'Outer Skin' 1 t/m 5 en de transparante 'Casing' (vlnr 'Casing II, III, I, IV, V en VI)
- Zwarte, metalen constructie die voor deze tentoonstelling is gemaakt, vormt nu een wezenlijk onderdeel van de installatie *Stragglings*
- 9 audiospeakers (8 vrij hangende speakers en 1 audiospeaker bij de transparante 'Casing')

foto: Evelyne Snijders

Afbeelding 17

digitale opname tijdens de tentoonstelling *Club Mama Gemütlich*, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010

- zijaanzicht van gehele installatie
- 'Outer Skin' 1 t/m 5 en de transparante 'Casing' (vlnr 'Casing II, III, I, IV, V en VI)
- zwarte, metalen constructie die voor deze tentoonstelling is gemaakt, vormt nu een wezenlijk onderdeel van de installatie *Stragglings*
- 9 audiospeakers (8 vrij hangende speakers en 1 audiospeaker bij de transparante 'Casing')
- links van de installatie is *Spirit Child* te zien aan de muur

foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 18</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - driekwart achteraanzicht van gehele installatie - 'Outer Skin' 1 t/m 5 en de transparante 'Casing' (vlnr 'Casing II, III, I, IV, V en VI) - zwarte, metalen constructie die voor deze tentoonstelling is gemaakt, vormt nu een wezenlijk onderdeel van de installatie <i>Stragglings</i> - 9 audiospeakers (8 vrij hangende speakers en 1 audiospeaker bij de transparante 'Casing') foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 19</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - vooraanzicht van deel van de installatie - 'Outer Skin' 1 ('Casing II) met Casio EV-500 zaktelevisie (video 'Stragglings 4') - zwarte, metalen constructie die voor deze tentoonstelling is gemaakt, vormt nu een wezenlijk onderdeel van de installatie <i>Stragglings</i> foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 20</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - driekwart achteraanzicht van deel van de installatie - 'Outer Skin' 5 ('Casing V) met Casio EV-500 zaktelevisie (video 'Stragglings 1') - zwarte, metalen constructie die voor deze tentoonstelling is gemaakt, vormt nu een wezenlijk onderdeel van de installatie <i>Stragglings</i> foto: Evelyne Snijders

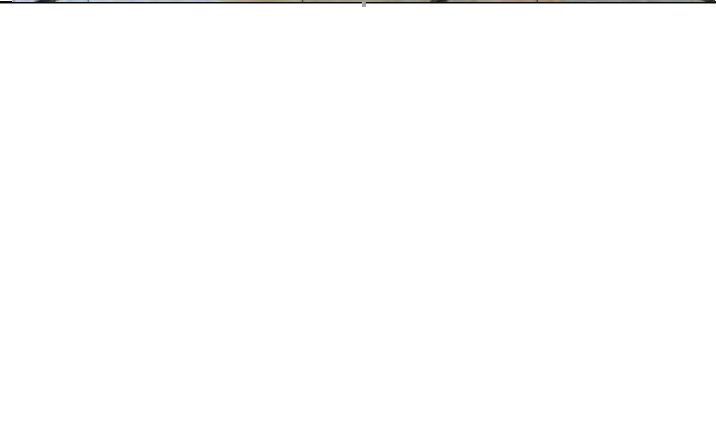
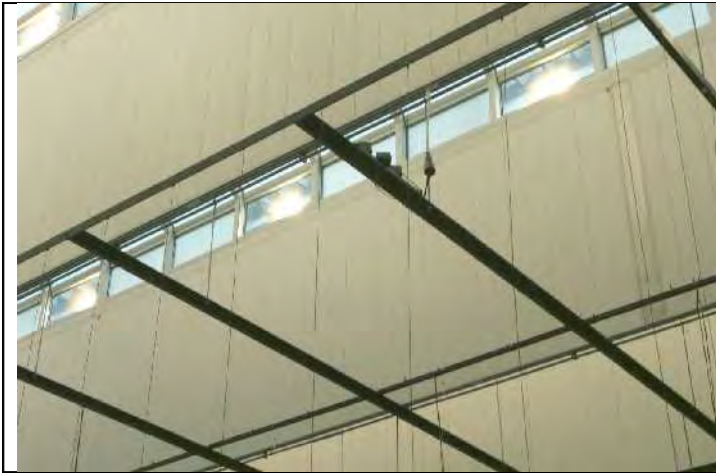
	<u>Afbeelding 21</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - detail Casio EV-500 bij 'Outer Skin' 1 ('Casing II') - video 'Stragglings 4' foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 22</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - detail Monacor SP-45/8 (40W max./8Ω) - ingedeukte bolling in centrum van speaker foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 23</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - achteraanzicht van deel van de installatie - transparante 'Casing' ('Casing VI) met Casio EV-500 zaktelevisie (video 'Stragglings 2') foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 24</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - driekwart achteraanzicht van deel van de installatie - transparante 'Casing' ('Casing VI) met Casio EV-500 zaktelevisie (video 'Stragglings 2') - deel van 'Outer Skin' 5 ('Casing V) met Casio EV-500 zaktelevisie (video 'Stragglings 1')

	foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 25</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - detail rechterborstzak transparante 'Casing' ('Casing VI) met Casio EV-500 zaktelevisie met uitgetrokken antenne - video 'Stragglings 2' (fragment man in roze T-shirt) foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 26</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - zaaloverzicht tijdens de tentoonstelling - <i>Stragglings</i> rechts in de achtergrond foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 27</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - zaaloverzicht tijdens de tentoonstelling - <i>Stragglings</i> rechts in de achtergrond foto: Evelyne Snijders

Afbeelding 28

digitale opname tijdens de tentoonstelling
Club Mama Gemütlich, Kröller-Müller
museum, 30-10-2009 / 21-02-2010

- detail metalen frame (bovenste deel)
- aansluitpunt elektra

foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 29</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - Monacor SP-45/8 (40W max./8Ω) - bolling in centrum van speaker refereert aan "ogen" ("surveillance") - ophanging Nylondraad foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 30</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - achteraanzicht monacor SP-45/8 (40W max./8Ω) - ophanging Nylondraad foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 31</u> digitale opname tijdens de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 - detail 'Outer Skin' 1 ('Casing II) met Casio EV-500 zaktelevisie - video 'Stragglings 4' (fragment close-up mannengezicht) - ophanging Nylondraad en transparant plastic punaise (rechts) foto: Evelyne Snijders

Afbeelding 32

digitale opname tijdens de tentoonstelling
Club Mama Gemütlich, Kröller-Müller
museum, 30-10-2009 / 21-02-2010

- detail rechterborstzak transparante
'Casing' ('Casing VI) met Casio EV-500
zaktelevisie
- video 'Stragglings 2' (fragment close-up
oude man)

foto: Evelyne Snijders

Bijlage 2

Video stills *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans

	<u>Afbeelding 1</u> - video 'Stragglings 1' - still 1 van openingsscène video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 2</u> - video 'Stragglings 1' - still 2 van openingsscène video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 3</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment rokende oude man video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 4</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment vallende jongen video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 5</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment close-up mannegezicht - origineelmateriaal 8mm-film (stofdeeltjes zichtbaar in beeldmateriaal) video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 6</u> - video 'Stragglings 1' - still van tocht door het oerwoud van Irian Jaya - beeldmateriaal en bijbehorend geluid is vertraagd - hoofdthema van 'Stragglings 1' video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 7</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment vlinder in muskietennet - tussenfragment 1 (getoond tussen de vertraagde beelden van de jungletocht) video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 8</u> - video 'Stragglings 1' - still van hut in de jungle - tussenfragment 2 (getoond tussen de vertraagde beelden van de jungletocht) video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 9</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment van kokende mannen - tussenfragment 3 (getoond tussen de vertraagde beelden van de jungletocht) video: Christiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 10</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment man met lamp - tussenfragment 4 (getoond tussen de vertraagde beelden van de jungletocht) video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 11</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment van close-up mannengezicht - tussenfragment 5 (getoond tussen de vertraagde beelden van de jungletocht) - idem beeld als gebruikt in 'Stragglings 4' video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 12</u> - video 'Stragglings 1' - still van fragment hut met muskietennet - slotfragment video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 13</u> - video 'Stragglings 2' - eerste beelden na zwart beeld - still van opnames vuur/vlammen in het donker - originele materiaal 8mm-film video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 14</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment mannengezicht in het donker - originele materiaal 8mm-film video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 13</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment drie mannen rond gat in de grond video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 13</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment close-up oude man - originele materiaal 8mm-film video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 14</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment opname rivier video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 15</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment man in roze T-shirt video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 16</u> - video 'Stragglings 2' - still van close-up man in roze T-shirt video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 17</u> - video 'Stragglings 2' - still van fragment opname schoolklas - slotfragment video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 18</u> - video 'Stragglings 3' - still 1 van opname Japanse erotische film (getoond in één van de kampementen tijdens Bastiaans reis) video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyne Snijders

	<u>Afbeelding 19</u> - video 'Stragglings 3' - still 2 van opname Japanse erotische film (getoond in één van de kampementen tijdens Bastiaans reis) video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyn Snijders
	<u>Afbeelding 20</u> - video 'Stragglings 3' - still 3 van opname Japanse erotische film (getoond in één van de kampementen tijdens Bastiaans reis) video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyn Snijders
	<u>Afbeelding 21</u> - video 'Stragglings 4' - still van opname close-up van mannengezicht - hoofdthema van 'Stragglings 4' - ook gebruikt als tussenfragment in video 'Stragglings 1' video: Chirstiaan Bastiaans foto: Evelyn Snijders

	<u>Afbeelding 22</u> - Still 1 van fragment interview Christiaan Bastiaans (R) door Bart Rutten (L) - Interview tijdens tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) video: Avro KunstUur⁹⁵ foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 23</u> - Still 2 van fragment Bart Rutten over de installatie <i>Stragglings</i> - tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) - Bart Rutten voor 'Casing' (transparante overall) video: AvroKunstUur foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 24</u> - Still 3 van fragment Bart Rutten over de installatie <i>Stragglings</i> - tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) video: Avro KunstUur foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 25</u> - Still 1 van fragment interview Christiaan Bastiaans door Sanneke Stigter, Bas Mühren, Evelyne Snijders - Interview tijdens tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) - Christiaan Bastiaans voor 'Outer Skin' 1 video: Frans Elbertsen (KMM) foto: Evelyne Snijders

⁹⁵ Bron: <http://cultuurgids.avro.nl/front/detailkunstuur.html?item=e6468ce51d12b1d2bcc5ce38a8c9fd83> (gereaadpleegd 15-06-2010)

	<u>Afbeelding 26</u> - Still 2 van fragment interview Christiaan Bastiaans door Sanneke Stigter, Bas Mühren, Evelyne Snijders - Interview tijdens tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) - Christiaan Bastiaans voor 'Casing' (transparante overal) video: Frans Elbertsen (KMM) foto: Evelyne Snijders
	<u>Afbeelding 27</u> - Still 3 van fragment interview Christiaan Bastiaans door Sanneke Stigter, Bas Mühren, Evelyne Snijders - Interview tijdens tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i> (30-10-2009 / 21-02-2010) - Christiaan Bastiaans voor de installatie <i>Stragglings</i> video: Frans Elbertsen (KMM) foto: Evelyne Snijders

Bijlage 3

Overzicht 'Outer Skins', onderdeel *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans

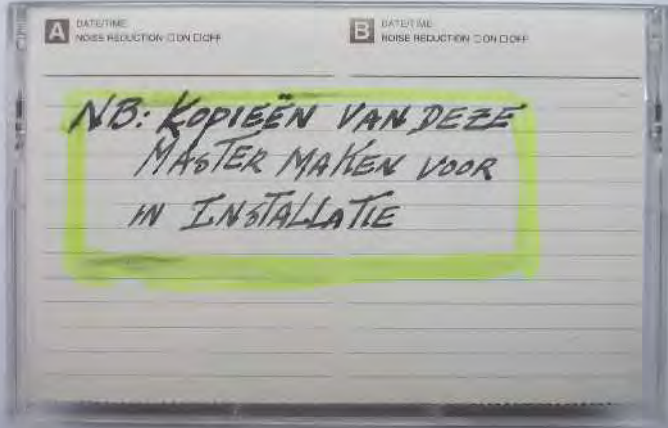
	<u>Afbeelding 1</u> digitale opname tijdens de afbouw van de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 1 - Bisonyl jas met ingenaaide 'clear room overall' - bij laatste opstelling (CMG) zaktelevisie Casio EV-500 (amulet), video 'Stragglings 4' - in document bij aankoop beschreven als 'Casing II' - mocht voorheen autonoom worden opgehangen (eventueel in combinatie met de transparante overal) foto: Evelyne Sniijders
	<u>Afbeelding 2</u> digitale opname tijdens de afbouw van de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 2 - Bisonyl jas met ingenaaid muskietengaas met daarin jasje uit muskietengaas - in document bij aankoop beschreven als 'Casing III' foto: Evelyne Sniijders
	<u>Afbeelding 3</u> digitale opname tijdens de afbouw van de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 3 - Bisonyl jas met ingenaaid jasje uit transparant kunststof (vermoedelijk PVC) - in document bij aankoop beschreven als 'Casing I' - in 2006 tentoongesteld met zaktelevisie Casio EV-500 (video 'Stragglings 3'), maar bij de laatste opstelling zonder zaktelevisie getoond foto: Evelyne Sniijders

	<u>Afbeelding 4</u> digitale opname tijdens de afbouw van de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 4 - Bisonyl jas met ingenaaid muskietengaas met daarin jasje uit gewoven synthetisch materiaal met print in document bij aankoop beschreven als 'Casing IV' foto: Evelyne Sniijders
	<u>Afbeelding 5</u> digitale opname tijdens de afbouw van de tentoonstelling <i>Club Mama Gemütlich</i>, Kröller-Müller museum, 30-10-2009 / 21-02-2010 Opmerkingen: - 'Outer Skin' 5 - Bisonyl jas met ingenaaid muskietengaas met daarin jasje uit transparant kunststof (vermoedelijk PVC) - in document bij aankoop beschreven als 'Casing V' - in document bij aankoop beschreven zonder zaktelevisie, maar in 2006 en 2009 (CMG) tentoongesteld met zaktelevisie Casio EV-500 (beide keren video 'Stragglings 1') foto: Evelyne Sniijders

Bijlage 4

Mediadragers *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans

	<u>Afbeelding 1</u> - inventarisnummer: KM 124.658-4 - mastertape - audiocassette AMPEX 472 C-10 - mono foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 2</u> - inventarisnummer: KM 124.658-4 - mastertape - audiocassette AMPEX 472 C-10 - mono foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 3</u> - inventarisnummer: KM 124.658-4 - mastertape - audiocassette AMPEX 472 C-10 - mono foto: Sanneke Stigter

	<u>Afbeelding 4</u> - inventarisnummer: KM 124.658-4 - mastertape - audiocassette AMPEX 472 C-10 - mono foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 5</u> - inventarisnummer: KM 124.658-5 - kopie van mastertape - audiocassette endless loop tape TDK EC-6 - tape is defect - notitie Hans Peters 03-03-1998: " defect eendeloze band niet meer te gebruiken is copy van master "Stragging" 1995 HP" foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 6</u> - inventarisnummer: KM 124.658-5 - kopie van mastertape - audiocassette endless loop tape TDK EC-6 - tape is defect - notitie Hans Peters 03-03-1998: " defect eendeloze band niet meer te gebruiken is copy van master "Stragging" 1995 HP" foto: Sanneke Stigter

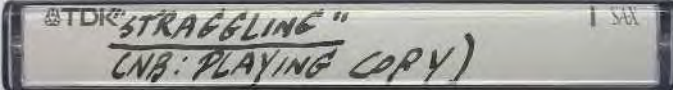
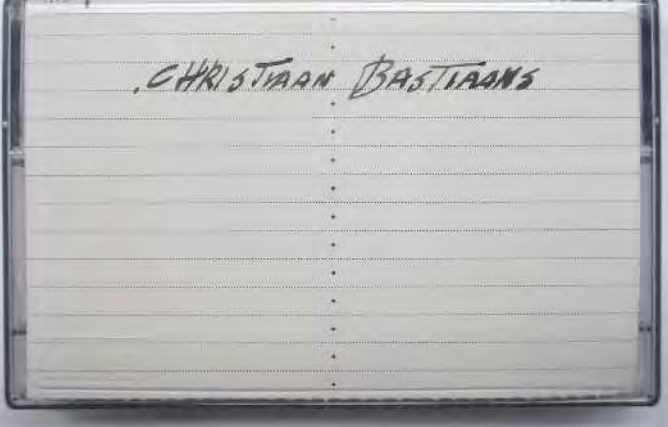
	<u>Afbeelding 7</u> - vervanging audiocassette TDK EC-6 (KM 124.658-5) - afspeelkopie - audiocassette TDK SA 90 foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 8</u> - vervanging audiocassette TDK EC-6 (KM 124.658-5) - afspeelkopie - audiocassette TDK SA 90 foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 9</u> - vervanging audiocassette TDK EC-6 (KM 124.658-5) - afspeelkopie - audiocassette TDK SA 90 foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 10</u> - 4 DVD's en CD (audio) met materiaal <i>Stragglings</i> na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006

	foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 11</u> - CD (audio) met materiaal <i>Stragglings</i> na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006 - duur 00:10:04 - repeat foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 12</u> - DVD met materiaal 'Stragglings 1' na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006 - duur 00:17:31 - loop - PAL - Dolby digital foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 13</u> - DVD met materiaal 'Stragglings 2' na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006 - duur 00:10:53 - loop - PAL - Dolby digital foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 14</u> - DVD met materiaal 'Stragglings 3' na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006 - duur 00:10:41 - loop - PAL - Dolby digital

	foto: Sanneke Stigter
	<u>Afbeelding 15</u> - DVD met materiaal 'Stragglings 4' na digitalisering door het NIMk - gedigitaliseerde archiefmaster in beheer van NIMk (onderhoudscontract) - opdracht uitgegaan 30-03-2006 - duur 00:10:04 - loop - PAL - Dolby digital foto: Sanneke Stigter

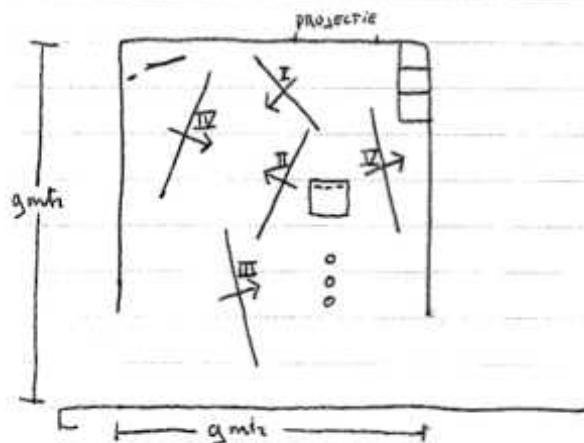
Bijlage 5

Omschrijving installatie Christiaan Bastiaans (Marcel van der Sande), 21-04-1997

21-4-97

Omschrijving installatie Christiaan Bastiaans.

In een schemerige ruimte hangen 5 grote regenjasachtige objecten (door C.B. zelf 'casings' genoemd) en een doorzichtige overall. De casings hangen net iets boven de grond en lijken toevallig over de ruimte verdeeld. Door deze ordening ontstaan meerdere min of meer beschutte plekken en doorkijkjes. In een beschutte hoek hangt de overall die door verschillende doorkijkjes te zien is. In twee van de casings hangt, op ooghoogte, een kleine monitor. In de bovenzijde van de overall hangt ook een monitor die zichtbaar met een snoetje verbonden is met een luidsprekertje dat op ± 1 meter afstand op schouder hoogte vrij in de ruimte hangt. Op een van de wanden wordt een video 'gebeamd'. De beamer hangt aan draadjeinden aan het plafond. Door een van de casings (nr. I) is het 'gebeamde' beeld te zien. (Natuurlijk ook als je in de vrije ruimte staat!) Verscholen in het plafond zijn luidsprekertjes aangebracht. Deze hoeven overigens niet per se verscholen te zijn; als het geluid hiervan maar diffuus is. In een hoek van de ruimte staan vier videospelers, een carrette-speler en een versterker. Snoeren van monitors en luidsprekers zijn duidelijk aanwezig en worden via het plafond in een 'boom' naar de spelers geleid. De monitors hangen als amuletten (C.B.) aan hun snoetjes.

Situering

→ = casing, pijl geeft voorwaart aan.

! = overall met speaker

□ = beamer

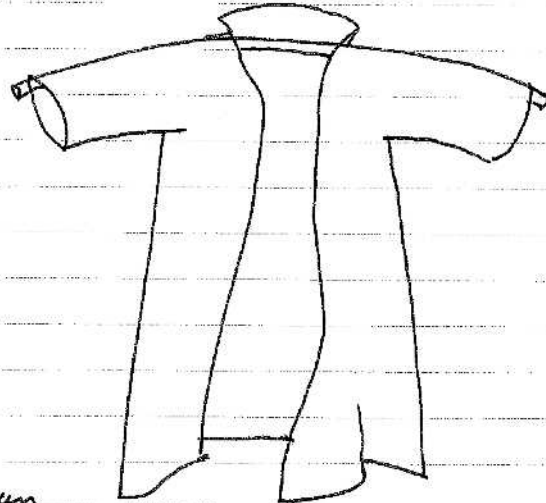
□ = videospelers, carrettespeler en versterker.

○ = plafondspeaker

Omschrijving afzonderlijke delen

De vijf casings zien er in beginsel hetzelfde uit:

Gemaakt van bisonryl.
Door de armen is een
p.v.c.-buis ($\varnothing 26 \text{ mm.}$)
gestoken.
Breed $\pm 330 \text{ cm.}$
Hoog $\pm 300 \text{ cm.}$

Versillen tussen de casings:

Casing I

In de rug zit in een eiland van
muskietengaas een jasje genaaid van een glashelede kunststof. Door
de transparantie van deze casing is de projectie van de beamer te zien.
Op ooghoogte hangt (als een amulet!) een monitortje. Op de monitor
staat een papoeajongetje dat in de verte staat en een jungletocht.
† Geluid staat zacht en komt uit de monitor. Geluid van lopen door moeras.

Casing II

Heeft in het ruypan een papierachtige beschermoverall genaaid.
De uiteinden van met name de armen zijn bruin verkleurd.
Geen monitor.

Casing III

Heeft in het ruypan in een eiland van muskietengaas een jasje
van muskietengaas. Geen monitor.

Casing IV

Heeft op een eiland van muskietengaas een jasje dat gemaakt

is van een uit kunststofpuerel gemaakte zale. Op de zale staan in rood en zwart teksten en tekens. Geen monitor.

Casing IV

Heeft een direct in het bisontyl gemaakt jasje van een transparant kunststof. (derelnde als de overal). In de casing hangt op ooghoogte een monitor waarop een 'loop' van een uitbeeldene uit een oosters sexfilmje. De monitor is naar naar de muur gericht. (zoals de hele casing!) Geluid?

De overal

De overal is gemaakt van een glas heldere zachte kunststof (p.v.c). Er zitten diverse zwarte ritzen in. In de zalen zitten verschillende attributen. De hoogte is 180 cm. Hij hangt ± 55 cm boven de vloer. Door de schouders is een transparant buisje gestoken om 't op te kunnen hangen. In de rechter borstzak zit een monitor die verbonden is met het speakerje dat vrij in de ruimte hangt. De monitor overal hangt los van de muur op een beschutte plaats. De monitor geeft een beeld van een verzameling van papieren; je hoort het geluid van gerang en morse-tekens.

De beam

De beam projecteert het gezicht van een papier van heel dichtbij. Geen geluid.

De plafond speakerjes

Deze speakerjes laten zacht en heel diffuus het geluid horen van het ademen van de dragers tijdens een jungletocht.

Hoe is het opgehangen?

In dit geval (K.M.'97) zijn staalkabels over het plafond gespannen om de onderdelen aan op te hangen. Tevens vormen zij de ruggegraat voor de kabelboom.

De carings zijn met een perlondraad van 3 m.m. tussen de staalkabel en de p.v.c.-buis opgehangen. Er zijn klemmen en schroef-oogjes gebruikt. Voor de overvall is ook perlondraad gebruikt maar deze loopt door een gaatje in het hoogste punt van de capuchon. Om te voorkomen dat e.e.a. gaat draaien zijn alle posities gefixeerd d.m.v. een dun visnootje aan het uiteinde van de p.v.c.-buis. Bij de overvall is het voorste punt van de capuchon gebruikt.

De monitors hangen aan twee dunne visnootjes en twee aansluitnootjes. Optisch is het alsof een monitor als een armlet aan de aansluitnootjes hangt.

Het kleine luidsprekertje naast de overvall hangt aan een ~~dun~~ dun visnootje. Over de magneet is een slangenkleem aangebracht om het aan op te hangen i.v.m. zijn gewichtsverdeling.

De boom is opgehangen aan een buis van 4 draadeinden. Hij hangt ongeveer 1 mtr. onder het plafond.

De vier speakerlussen liggen in een gaatje onder het plafond en zijn in dit geval dus niet zichtbaar.

Verder:

videospelers: Sony SVO 1500 P

cassette-speler: Sony TC RX 361

versterker: Sony TAF 261 R

luidsprekertjes 5 stuks:

videotapes:

geluidstape:

- verder nodig: - meer info over materialen

- mogelijke andere opstellingen
Hoe was ik ook alweer?

De overall kan alleen

" " " met casing I

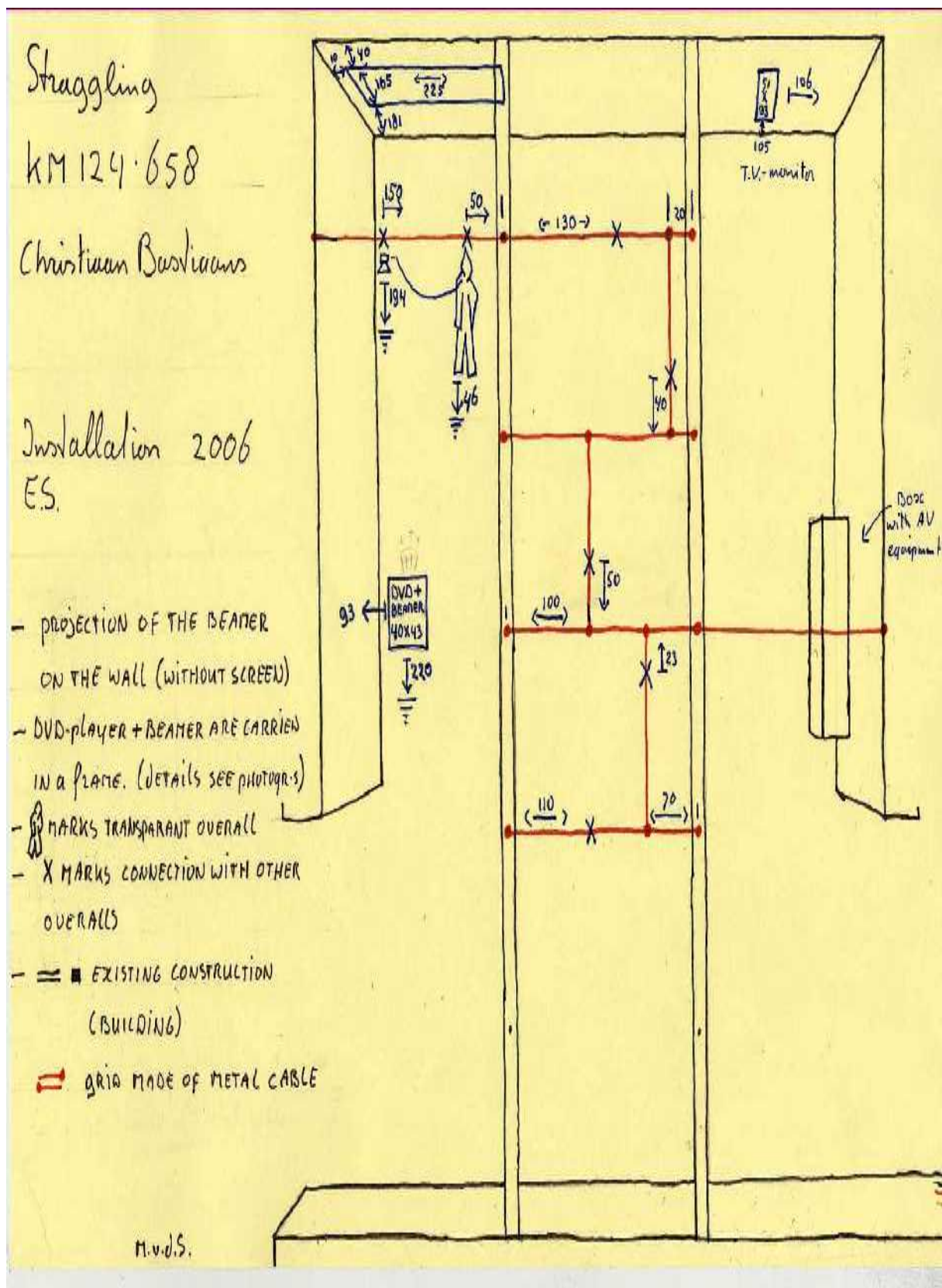
" " " met twee casings uit I, II en III
als I er maar bij zit

" " " met casing I, II en III

Groot, Daniel

Bijlage 6

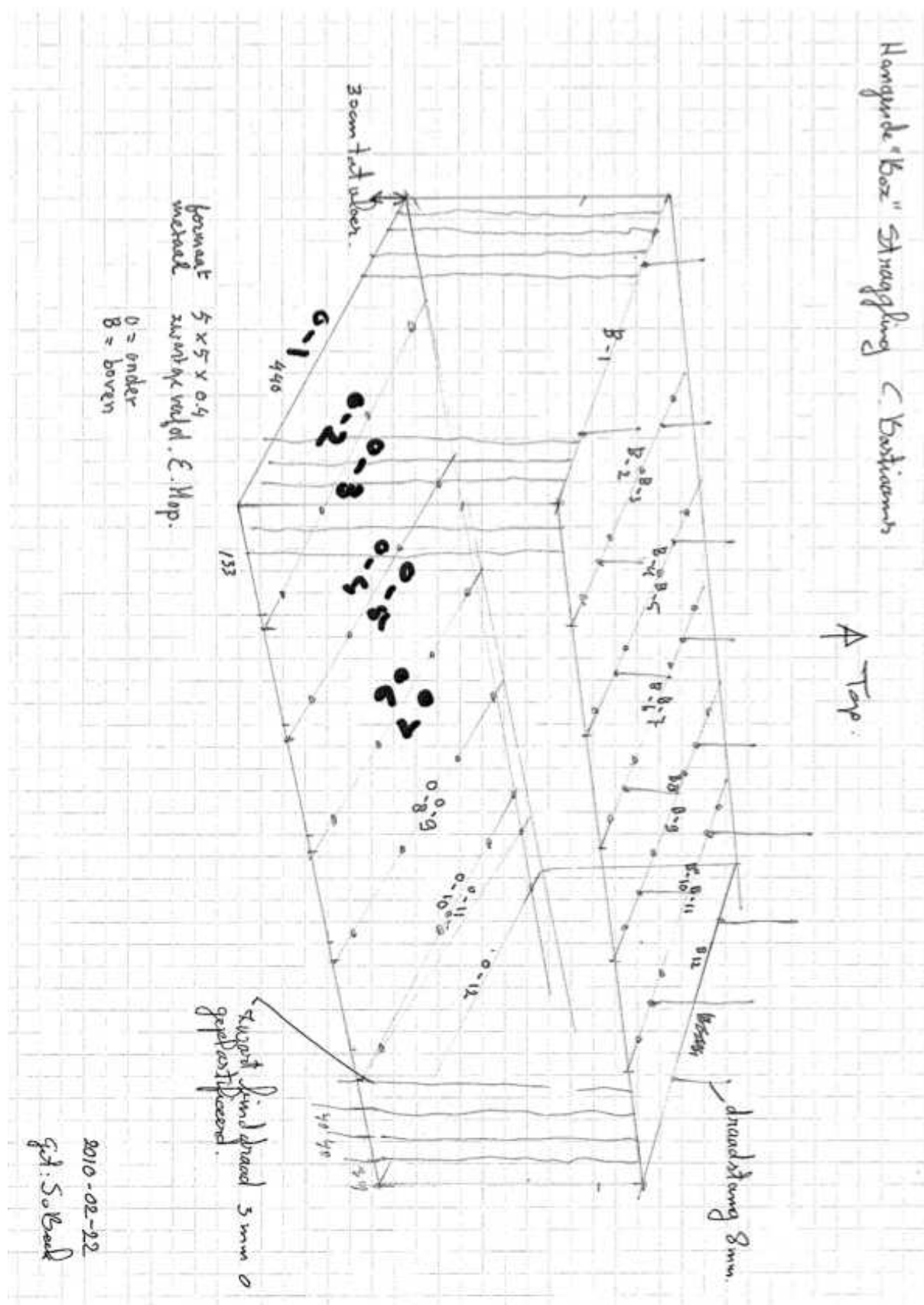
Tekening plattegrond Stragglings (Marcel van de Sande), 2006

Stragglings (1995/2009), Christiaan Bastiaans
Kröller-Müller museum, onderzoeksproject *Obsolete Equipment*

Bijlage 7

Werktekening zwarte, metalen constructie *Stragglings* (Steven van Beek), 22-02-2010

Bijlage 8

Standplaats onderdelen *Stragglings* (1995/2009), Christiaan Bastiaans⁹⁶

INVENTARISNUMMER	ONDERDEEL	STANDPLAATS
KM 124.658-1	jassen (aantal: 6)	depot kunststof, 01, C, 02
KM 124.658-2	buizen (aantal: 4)	depot kunststof, 01, C, 02
KM 124.658-3	doos met onderdelen	depot kunststof, 01, C, 02
KM 124.658-4	audiotape (mastertape)	depot AT, 16, B, 03
KM 124.658-5	audiotape (kopie)	depot AT, 16, B, 03
KM 124.658-6	videotape (aantal: 4, productiekopieën op VHS) ⁹⁷	depot AT, 16, B, 04
KM 124.658-7	luidsprekers (aantal: 11)	depot kunststof, 01, C, 02
KM 124.658-8	LCD kleuren zaktelevisie, Casio EV 500 (aantal: 3)	depot kunststof, 01, C, 02
KM 124.658-9	cassettedeck, Sony TCRX-361	magazijn AV apparatuur
KM 124.658-10	versterker, Sony TAF 261 R ⁹⁸	magazijn AV apparatuur
KM 124.658-11	videorecorder, Sony SVO-1500P, VHS (aantal: 4)	magazijn AV apparatuur
KM 124.658-12	videoprojector, Sony VPH-1001 QM	magazijn AV apparatuur

⁹⁶ Ten tijde van opmaak onderzoeksrapport, zoals beschreven in digitaal archief van KMM (TMS).

⁹⁷ Gemaakt in KMM door Hans Peters (voor het vervaardigen van gebruikskopieën).

⁹⁸ Bron: notitie Marcel van de Sande uit archief KMM, 21-04-1997 (zie ook bijlage 5).